

Michal Viewegh
ANJELI VŠEDNÉHO DŇA

Čas anjelov všedného dňa.

NÁSTUPIŠTE

Viliam Hriadel, Lucia Jašková, Marek Geišberg, Ján Kožuch

Boris Zachar, Renáta Rundová

Slovenské komorné divadlo
uvádza
v slovenskej
premiére

Michal Viewegh

Anjeli všedného dňa

preklad a dramtizácia **Dodo Gombár**
dramaturgia **Zuzana Palenčíková a. h.**
scéna a kostýmy **Hana Knotková a. h.**
hudba **Miloslav Král' a. h.**
pohybová spolupráca **Silvia Beláková a. h.**

réžia **Dodo Gombár a. h.**

hudbu nahrali

Radovan Král' (gitary, programovanie syntezátorov)

Lubo Šamo (sláčikové nástroje)

Jaroslav Jonis (dychové nástroje)

Tomáš Kramár (kontrabas)

Lubomír Kramár (bicie)

Miloslav Král' (klavír)

predstavenie vedie **Jánka Nosálová**

text sleduje **Darina Mázorová**

Premiéra 1. februára 2008

Druhá premiéra divadelnej sezóny 2007/2008

522. premiéra SKD Martin

Lucia Jašková, Jana Olhová, Viliam Hriadel

Osoby a obsadenie

Jofaniel Marek Geišberg

Hachamel Ján Kožuch

Nith-Haiah Viliam Hriadel

Ilmuth Lucia Jašková

Ester Renáta Rundová

Tomáš Boris Zachar a. h.

Mária Petronela Valentová

Karol Michal Gazdík

Filip Miloslav Král

Jarmila Jana Oľhová

Zdeno Dano Heriban

Ľuda / Zubárka Eva Gašparová

Johana Milena Minichová

Richard / Moderátor

/Pizzaboy / Muž Dominik Zaprihač a. h.

Mníška / Zástupkyňa Ľubomíra Krkošková

Novicka / Sekretárka Elizabet Arvensisová,

posl. SSUŠ / Danica Milanová, posl. SSUŠ

WC pani Eliška Nosálová a. h.

Žiak v autoškole Juraj Bojnický a. h.

Miloslav Král, Lucia Jašková, Marek Geišberg

Andělé všedního dne

Je to příběh nás všech, jejichž čas je dávno vyměřen (a v tomto smyslu je úplně jedno, zda nám do konce života zbývá jediný den, jako protagonistům novely, nebo třeba dvacet let), a kteří se přesto stále chováme, jako bychom tu měli být věčně. Máme všeho všudy pár roků, měsíců, či dokonce jen hodin, a přesto je s našimi bližními marníme v hádkách nad nespárovanými ponožkami...

Andělé všedního dne jsou knížkou smutnou, ale ne beznadějnou; naše naděje spočívá v tom, že si spolu s andělem Jofanielem konečně doopravdy uvědomíme, že „šťěstí je čas“. Možná žádní andělé nejsou – ale co prokazatelně existuje, je pozitivní energie a laskavost. Láska každého nepotká, ale obyčejné laskavosti, která činí pobyt na této planetě o hodně snesitelnějším, je schopen každý.

Vše dobré

Michael Pieve

Michal Gazdík, Renáta Rundová

Naučiť sa konečne žiť

Pokiaľ ide o citovaný výrok „naučiť sa konečne žiť“, ten mi napadol tesne po dokončení knihy (Prízraky Marxa): je to predovšetkým hra, pohráva sa totiž, ale vážne, s jeho všeobecne chápaným zmyslom. Naučiť sa žiť, to znamená dozrievať a tiež vychovávať: učiť druhého a najmä seba samého. Osloviť niekoho a povedať mu „ja ťa naučím žiť“ môže niekedy znieť ako vyhrážka: budem ťa formovať, dokonca drezírovať. Potom – a tu mi na dvojznačnosti tejto hry zvlášť záleží – je tu túžba, utajená v tomto výroku, ktorá smeruje k ťažšej otázke: je „žiť“ niečo, čomu sa možno vyučiť, čo sa možno naučiť? Je možné disciplínou, usilovným učením, skúsenosťou alebo pokusmi naučiť sa akceptovať alebo, lepšie povedané, utvrdzovať život, pritakávať mu? (...) Nie, ja som sa vôbec nenaučil žiť. Vonkoncom nie, ani zamak. Naučiť sa žiť, to by malo znamenať naučiť sa zomrieť, brať do úvahy smrteľnosť, aby sme ju akceptovali ako absolútnu (bez spásy, bez vzkriesenia a vykúpenia, tak pre seba samých, ako pre druhých). Už od Platóna je to jeden z najstarších filozofických imperatívov: filozofovať znamená naučiť sa zomrieť. Verím v túto pravdu, no nepoddávam sa jej, čoraz menej sa jej povolujem. Nenaučil som sa akceptovať smrť.

(Z posledného rozhovoru Jeana Birnbauma s Jacquesom Derridom, ktorý uverejnil denník Le Monde 19. augusta 2004. Jacques Derrida zomrel niekoľko týždňov po jeho uverejnení, 9. októbra. Citované z: Derrida, J.: Naučiť sa konečne žiť. Vydavateľstvo PT, Bratislava 2005.)

Prečo nie je dobré nepripúšťať si smrť

Je dobré byť si vedomý toho, že zomriem. Prečo? Ak si nepripúšťame vlastnú smrť a nezmyselne premárnime svoj život, nezistíme, ktoré postoje a ktoré činy vyvolávajú nešťastie a utrpenie a ktoré prinášajú spokojnosť.

Pokiaľ si nepripúšťate, že môžete kedykoľvek zomrieť, prepadnete falošnému pocitu trvalosti – „zomriem až o veľmi, veľmi dlhý čas“. Keď ten čas nastane, aj napriek akejkolvek snahe už nebudete mať silu uskutočniť niečo zmysluplné.

(...) Možno ste v zajatí predstáv o trvalosti vecí, domnievate sa, že nezomriete tak skoro, a pretože žijete, potrebujete zvlášť vybrané jedlo, oblečenie a zábavu. Z túžby po oslňujúcich efektoch prítomnosti, v dlhodobejšom meradle bezvýznamných, ste pripravení veci nezmyselne zveličovať a dopúšťať sa nemravných činov, aby ste získali to, po čom túžite. Budete si požičiavať aj za cenu vysokého úroku, budete pohrdať niektorými priateľmi, budete sa súdiť – a to všetko pre vlastné, viac než dostačujúce zaopatrenie.

Pokiaľ sa tak budete správať, stanú sa pre vás peniaze cennejšími než štúdium, a i keď sa pokúsíte o duchovnú prax, nebudete jej venovať naozajstnú pozornosť. Keď vám z knihy vypadne list, budete váhať, či stojí za to ho zodvihnúť. Keby vám spadli na zem peniaze, tak váhať nebudete. Pokiaľ sa stretnete s ľuďmi, ktorí zasvätili život hlbšiemu zmyslu, možno budete mať pre ich zanietenie slová uznania, ale to bude všetko. Keď však uvidíte človeka v drahom oblečení, ako okázalo predvádza svoje bohatstvo, začnete po tom bohatstve túžiť, snívať o ňom, budete dúfať, že čaká aj na vás, bude vás priťahovať stále viac a viac. Keď sa sústredíte na povrchnú nádheru života, budete mať v sebe čoraz viac negatívnych emócií, čo následne bude viesť k väčšiemu množstvu zlých skutkov. Tieto kontraproduktívne emócie vedú len k strastiam, ubližujete nielen sebe, ale aj ľuďom okolo vás. I keď sa rýchlo naučíte, ako postupovať na ceste k osvieteniu, budete hromadiť stále viac a viac stat-

kov, budete sa zaplietať s viacerými ľuďmi, až sa dostanete do bodu, keď vašou praxou budú povrchnosti tohto života, vo svojej myslí budete pestovať lipnutie na priateľoch a nenávisť k nepriateľom a budete hľadať spôsoby, ako tieto negatívne emócie uspokojiť. V tej chvíli, aj keby ste počuli o skutočnej, prínosnej duchovnej praxi, najskôr by ste si pomysleli – „áno, je to tak, ale...“. Samé „ale“. Áno, zvykli ste si na negatívne emócie počas svojej zacykľenej existencie bez počiatku, ale teraz ste pridali ešte aj prax povrchnosti. V túžbe po veciach nenájdete pokoj. Neprinášate šťastie ľuďom okolo seba – ale neprinášate ho ani sami sebe. Čím sebeckejší budete – „moje to“, „moje ono“, „moje telo“, „môj majetok“ –, tým viac sa budete hnevať na každého, kto vás vo vašom sebestve vyruší. Hoci prikladáte veľkú váhu vzťahom so „svojimi priateľmi“, so „svojou rodinou“, títo ľudia vám nemôžu nijako pomôcť v okamihu zrodenia ani v okamihu smrti. Prichádzate na svet sami a sami ho musíte opustiť. Keby vám mohol priateľ z tohto života pomôcť, až sa znovu narodíte v úplne neznámom prostredí, do neznámej situácie, stálo by to za zváženie – ale ani to nemôže byť. Veď predsa v čase medzi narodením a smrťou, niekoľko desiatok rokov, je to „môj priateľ“, „moja sestra“, „môj brat“. Toto zdôrazňovanie nie je vôbec na mieste, k ničomu nevedie, len spôsobuje viac zmätku, túžby a nenávisť.

Pokiaľ človek preceňuje význam priateľov, často rovnako preceňuje aj význam nepriateľov. Keď sa narodíte, nikoho nepoznáte a nikto nepozná vás. Keďže všetci túžime po šťastí a nechceme trpieť, pozeráme sa na tváre niektorých ľudí a myslíme si: „toto sú moji priatelia“, a pozeráme sa na iné tváre a hovoríme si: „toto sú moji nepriatelia.“ Prisúdite im identitu a mená a nakoniec budete túžiť po prvých a nenávidieť druhých. Akú to má cenu? Žiadnu. Problém je, že toľko energie sa vynakladá na ciele len o niečo hlbšie, než sú povrchné záležitosti tohto života. Podstatné prehráva s nepodstatným.

(Úryvok z knihy Jeho Svätosti Dalajlámu: Rady jak umírat a žít lepší život. Argo, Praha 2006. Preložené z češtiny.)

Miloslav Král, Viliam Hriadel

Marek Geišberg, Lucia Jašková, Ján Kožuch

TRAFIKA

tabak • noviny • pohľadnice • cigarety • listky

Ľubomíra Krkošková, Renáta Rundová, Danica Milanová

*Michal
Viewegh*

*Anjeli
všedného
dňa*

preklad
a dramatisácia
Dodo Gombár

(Odohráva sa v podchode /územie -1/, ktorý sa v náznaku mení na byt Márie a Karola, Jarmily a Zdena, autoškolu, triedu, obchod, fitnesscentrum, školskú jedáleň, krčmu, autosalón.../územie 1/. Kvarteto anjelov sa sústreďuje na moste /územie +1/. V dramatizácii je pripísaná postava WC pani, tajomnej dámy, ktorá v podchode číta knihu Anjeli všedného dňa.)

1/ JOFANIEL

- Jofaniel** Poviem to na rovinu: väčšina našich misií končí neúspechom. Včerajší zážitok zo severovýchodnej Číny bol takmer demotivujúci. A to nechcem hovoriť, že na iných miestach tejto neľútostnej planéty umierajú ľudia akosi bez nás.
- Hachamel** Nemôžeme byť všade.
- Jofaniel** Áno, nemôžeme byť všade, hovoríeva Hachamel. Občas mi napadne otázka, kto vyberá tú hrstku šťastlivcov, pri ktorých na konci života sme. Naozaj Boh? Alebo výberová komisia pri OSN?
- Hachamel** Náhoda je spôsob, akým Boh anonymne vykonáva zázraky. Naším poslaním nie je klásť otázky, ale dávať aspoň trošku uspokojivé odpovede.
- Jofaniel** Áno, sme iba poslovia. Kuriéri lásky.
- Hachamel** Presne tak. A už sa na to nevy pytuj. Neklad stále otázky.
- Jofaniel** Existuje ale uspokojivá odpoveď pre trinásťročného dievča umierajúce na rakovinu? Vtedy si plakal. Nemocničná izba s deviatimi lôžkami v Kashghare. Rodičia napriek všetkým našim chabým pokusom neprišli. Nútiť ich nemôžeme. Možno, keby to bol chlapec. Dnes pre zmenu stredná Európa.
- Nith-Haiah** Dúfam, že mi tá zmena podnebia prospeje.
- Hachamel** Takže, vážení, sme všetci, začíname. Nastavíme si presný čas. – Karol. Učiteľ v autoškole. Päťdesiatdva rokov.
- Ilmuth** Dúfam, že to zvládnem.
- Hachamel** Vždy je to raz prvýkrát.
- Jofaniel** Päťdesiatdva je v každom prípade viac ako trinásť.
- Hachamel** Karolova žena, Mária, učiteľka. Syn, Filip,

spolumajiteľ autosalónu. Karol a Mária spolu žijú dvadsaťsedem rokov. Najväčšie medzníky Karolovho života – Škoda 1000 MB, Škoda 120, Škoda Favorit, Škoda Felícia a Škoda Fábria. Nový model Fábrie očakáva Karol s napätím.

Jofaniel

Ale už sa v nej neodvezie.

Nith-Haiah

Si cynik. Ako chirurg z MASH-u.

Jofaniel

A ty si si v poslednom čase príliš obľúbil televízor. Nemôžem sa zbaviť dojmu, že obaja starí páni s Ilmuth flirtujú. Nith-Haiah je len o pol storočia mladší než Hachamel. Prečo tu kvôli jednému učiteľovi z autoškoly musíme byť štyria?

Hachamel

Lebo sme tím.

Jofaniel

Mordpartia.

Nith-Haiah

Je tu ešte Zdeno.

Jofaniel

Myslel som si, že samovrahov nerobíme.

Hachamel

Ale robíme. Jeho matku.

Jofaniel

Aha. A to musíme mať poradu práve na mieste činu? Musíme sa vždy schádzať na mostoch?

Nith-Haiah

Počul si niekedy slovo konšpirácia?

Jofaniel

Konšpirácia nám príliš nepomôže. A tomu Karolovi už vôbec nie. Dozvedieť sa o týchto ľuďoch včas – to by nám pomohlo. Včas. A nie dvanásť hodín pred smrťou.

Hachamel

Sme iba poslovia. Nič viac a nič menej.

Jofaniel

Túto vetu som počul už stotisíckrát. Sme iba poslovia.

Hachamel

Keď už hovoríme o posloch, prezri si tam toho...

(Všetci sa pozrú dole na mladíka, ktorý roznáša na skútri pizzu.)

Hachamel

Popoludní musíš poznať všetko čo on.

Nith-Haiah

Takže posledným Karolovým jedlom bude pizza.

2/ ESTER

Ester

Raňajkujem vonku. Ranný vzduch je teplý, alebo je takmer bez mraku. Čo keby sa nádej náhodou ukrývala v korune stromu v susediacom parku? Čo môžem od života ešte očakávať? Zle položená otázka. Nie my od života, ale život od nás ešte niečo

očakáva. Niekedy si predstavujem, že som spolu s Tomášom zomrela aj ja. Spolu s ním. Uplynulé dva mesiace sú v tom prípade veľkorysý dar. Každý nový deň je niečo ako bonus... V rámci objektivity musím ale uznať, že vdovstvo, bože, príšerné slovo, je v istom zmysle aj obohacujúce. Ovdovieť je niečo ako cestovať sám. Keď cestuje spolu viac ľudí, je to možno zábavné, ale keď cestuje človek sám, všíma si viac detaily, jeho zážitky sú hlbšie. Áno, presne tak si pripadá, ako osamelý cestovateľ. Som vdova. Vdova. Strašné slovo. Vdova, ktorú dnes čaká posledná kondičná jazda v autoškole.

3/ HACHAMEL

WC pani: *(Číta.) Karla a Marii vzbudí v púl sedmé červený elektronický budík. Marie niekoľikrát vzdychne a s námahou se na posteli posadí.“*

Mária: Karol... Karol...

Karol: Čo je?

Mária: Tie škáry sa evidentne zväčšujú.

Karol: Aké škáry?

Mária: No tie, v našej novej plávajúcej podlahe.

Karol: Som ti povedal, že nezväčšujú.

Mária: A zväčšujú. *(Odchádza do kúpeľne.)*

Jofaniel: Čo sa tak uprene dívaš?

Ilmuth: Fascinuje ma to.

Jofaniel: Čo?

Ilmuth: Tieto ľudské rituály.

Karol: **Niekedy mi pripadá, akoby som Márii odovzdával s mesačnou výplatou aj časť svojej osobnosti. S rezignovaným, chápaným úsmevom plním jej pokyny a želania, ktoré považujem za nezmyselné. Moja nádej, že na to niekedy príde sama, chabne. Čo je toto za život?**

(Ilmuth posunie hodiny o štyridsať minút.)

Karol Prosím ťa, čo tam robíš?
Mária Som v kúpeľni.
Karol Štyridsať minút? Toľko netrvá ani plastická operácia tváre.
Mária *(Vychádza.)* A keď sa budeš sprchovať, tak utri po sebe zem.
Karol Dobré ráno. *(Vojde do kúpeľne.)*
Mária Urobím na večeru vtáčky. Príde Filip.
Karol *(Z kúpeľne.)* Aspoň k niečomu je dobré mať syna.
Mária Ja len, aby si prišiel včas.
Karol Prídem.
Mária O piatej!
Karol O piatej.
Jofaniel Keď sa spoznali, myslela si, že Karol patrí k mužom, ktorí vážia slová...
Mária **Vtedy mi to imponovalo. Mužskú ukecanosť som považovala za niečo zženštilé. Pár takých typov som poznala zo školy. Z pedagogickej fakulty. Karol hovoril málo, ale čo povedal, malo svoju váhu. Jeho málovravnosť pre mňa vtedy nepredstavovala problém. On mlčal, ja som rozprávala. Mala som pocit, že dokáže ženám načúvať. Karolova ctižiadosť je extrémne nízka, sexuálny apetít, naopak, neprijemne vysoký. Je takmer nemý, lenivý a večne nadržaný. Zoznam máš na chladničke. Nezabudni najmä na tú teľacinu.**

4/ NITH-HAIAH

(Zdeno sedí na záchode.)

Ilmuth Toto je ten Zdeno?
Nith-Haiah Áno. Po rozvode býva zase u mamy. Nemá nič. Chudoba umierajúceho zvyčajne zväčšuje moje pracovné nasadenie. To mi pripadá príliš ľavicové.
Hachamel Je to prirodzené.

Jarmila

(Sedí za stolom, na ktorom má vyložené anjelské karty.)

Drahý môj Bože, pomôž mi porozumieť vlastnému

synovi. Žiadam ťa, aby si obklopil moje dieťa láskou, múdrosťou a inteligenciou. Žiadam ťa, aby si ho viedol k rozumným rozhodnutiam, založeným na láske a nie na strachu alebo hneve. Žiadam teba aj Archanjela Michaela, aby ste môjho Zdenka očistili od väzieb a zábran, ktoré by mu mohli brániť v šťastí. Ďakujem.

(Zdeno spláchne.)

(do rádia) Dobrý deň, volám sa Jarmila. Som kuchárka na základnej škole. Mám chronické gynekologické problémy. Občas mi zvoní v uchu a som mimoriadne citlivá na všetky chemikálie. Na základe týchto skutočností sa domnievam, že som pozemský anjel. Zistila som to v knihe americkej psychoterapeutky Doreen Virtue, ktorá, ako sa dá dočítať na záložke, spolupracuje s ríšami anjelov, archanjelov a víl. Výber pesničky nechám na vás. Ďakujeme, pani Jarmila. Tak mi hráme len pre vás.

Moderátor

Nith-Haiah

Keď sa zoznámila s knihami Doreen Virtue, začala sa ako Jarmila cítiť nevhodne, a tak si zvolila meno Kelly. Odvtedy si pripadá slobodnejšia. Žije nový život. Pred okolitým svetom sa chráni pomocou farieb.

Ilmuth

Farieb?

Nith-Haiah

Áno. Predstavuje si, že je obklopená nepreniknuteľnou vrstvou svetla určitej farby, ktorá jej slúži ako energetický štít.

Hachamel

Pane Bože.

Nith-Haiah

Najviac sa jej osvedčilo ružové svetlo, ktoré šíri vibrácie lásky voči všetkým, s ktorými sa rozpráva.

Hachamel

Pane Bože.

Zdeno

Matka mi hovorí Scott. Najprv som sa tomu bránil, potom som rezignoval. V tomto byte som to nikdy nemal ľahké, ale napriek tomu som dokázal vyštudovať vysokú školu a naučiť sa nemecky, anglicky a francúzsky. Pracoval som niekoľko rokov ako

personalista vo veľkej zahraničnej firme, po rozvode ma vyrazili. Uznávam, že to bola moja chyba. Teraz som zamestnaný ako šofér vo firme, ktorá predáva cez internet drobnú elektroniku.

- Jarmila Niečo ti dám, Scott.
Zdeno Čo to je?
Jarmila Karta. Je na nej Archanjel Uriel.
Zdeno *(Číta.) Vaše emócie sa uzdravujú, čo vám umožňuje otvoriť sa väčšej láske. Pomôžu vám zbaviť vaše srdce aj myseľ hnevu a zatrpknutosti.*
Zdeno A čo s tým mám robiť?
Jarmila Daj si to do auta, Scott.
Zdeno Ja nie som Scott, mama. Som Zdeno.
Jarmila Si Scott.
Zdeno Keď mi Filip ukradol deti aj ženu, povedal, že som debil a nie Scott.
Jarmila Si Scott. Môj syn.
Zdeno Ludmila sa mi tiež smiala, keď odchádzala s Filipom.
Nith-Haiah To málo, čo Zdenovi zostalo, sa rozhodol obetovať pomste.
Hachamel Monte Christo z Prahy.
Zdeno **Žijem iba myšlienkou na odplatu. Pravidelne cvičím vo fitnesscentre. Sústreďujem sa na svalové partie paží, ramien a brucha. Nohy príliš neposilňujem, pretože silné nohy potrebovať nebudem.**

5/ JOFANIEL

- Jofaniel Pri čakaní na zelenú si Karol znovu predstavuje, ako mu tá ženská fajčí. Samozrejme, chápem, že výrazy ako fajčiť a podobne môžu pripadať ženám vulgárne a nechutné, ale musím povedať, že Karol je v tom nevinne. Za štyri roky priemyslovky a predovšetkým za dva roky vojenskej prezenčnej služby počul asi tisíckrát viac sprostých slov, ako väčšina žien počuje za celý život. Nechať si ho vyfajčiť. Od tej ženskej. V pracovnom diári má

pochopiteľne napísané jej priezvisko, ale už o nej nedokáže uvažovať ako o ostatných žiakoch. Vzrušuje ho. Takže ako na pani Novákovú na ňu myslieť nemôže, ale zároveň sa nepoznajú tak dlho, aby si ju mohol automaticky spojiť s menom Ester.

- Karol** Na ďalších semaforoch rovno.
Žiak Áno.
Jofaniel Karol myslí na Ester. Na jej vagínu. Kvôli jeho mlčaniu vládne v aute stiesnená nálada.
- Karol** Rovno. Povedal som rovno.
Žiak Áno.
Hachamel *Smrť majte za istú. Potom vám prídu smrť aj život sladké. A životu vravte: Keď ťa strácam – strácam, čo len blázon by na silu držať chcel.*
- Jofaniel** Učiteľ autoškoly a Shakespeare.
Karol Uistite sa, že vám ten pohrebák dáva prednosť. A plyn. Viac plynu.
Žiak Áno.
Jofaniel Tým akákoľvek pozornosť, ktorú tej päťmetrovej pripomienke ľudskej smrteľnosti venuje, končí. Smrť pre Karola predstavuje dávno vyriešenú, nezaujímavú tému. V Karolovom uvažovaní je každá smrť výsledkom nejakej chyby, napríklad osudovej neznalosti, zlej životosprávy či neprimeranej rýchlosti.
- Karol** Dovidenia, uvidíme sa vo štvrtok.
Žiak Áno.
Karol *(do telefónu)* **Mám ešte dve jazdy. Potom pôjdeme s kolegom na obed. Dáme si španielske vtáčky. Alebo guláš. Alebo sviečkovú. Alebo si dám vyprážený karfiol.**
- Jofaniel** Teraz má ešte dvadsaťminútovú pauzu, takže v ponurej kancelárii autoškoly nesmelo poprosí sekretárku o kávu. Tá zajtra ráno povie: *Ešte včera som mu varila kávu.* Bude plakať. Karola má celkom rada. Zajtraší nebožtík ide zatiaľ na záchod a trochu sa osvieži.

6/HACHAMEL

Hachamel Mária drží pravú ruku ďalej od tela, aby si kriedou nezašpinila sukňu. Chcel som, aby si videla Máriu pri výučbe. Myslel som, že ti to pomôže lepšie pochopiť Karola, ale ty si z Márie pochopiteľne nadšená. Mohol som to predpokladať. U väčšiny žiakov je Mária, ako sa vraví, obľúbená.

Mária **Myslím si, že som medzi svojimi žiakmi obľúbená. Myslím si to.**

Hachamel Chlapci a dievčatá v laviciach majú trinásť. Presne toľko, ako tá krásna Čičanka. *Keď som ju v jalovcoch objímal, už sa jej sunul pod chrbát hrob.* Verše, ktoré dnes už nikto nečíta, nedokážem vytriasť z hlavy. Často z nejakej básne alebo románu citujem Jofanielovi, ktorého mám rád ako vlastného syna. Trápi ma, keď si predstavím, ako ho zakrátko strhne prúd vlastných pochybností. *Veriť v Boha by vzhľadom k tomu, aký stvoril svet, mohla byť holá bezbožnosť.* John Banville. Takéto veci Jofanielovi pochopiteľne necitujem.

(Ilmuth využije Hachamelovo zamyslenie a zostúpi medzi ľuďi.)

Hachamel Ilmuth!

Mária Otvorte niekto okno!

Ilmuth Môžem?

Hachamel Tak choď!

Mária A píšete si:

Hachamel Zajtra a pozajtra budú za Máriu aj tak zastupovať kolegovia.

Mária *Po modrém blankytu bĕlavé páry hynou, lehounký větřík s nimi hraje a vysoko, v daleké kraje, bílé obláčky dálným nebem plynou a smutný vězeň takto mluví k nim.*

Ilmuth Najpozornejšia žiačka v triede som aj tak ja. Hachamel je ku mne veľmi milý. Zrakom kĺže po jednotlivých laviciach, na pekných dievčatách zotráva jeho starecký zrak o kúsok dlhšie. Mohol by si určite privolať budúcu podobu ich životov, ale prečo by to robil. Prečo prilievať do kaluží beznádeje ďalšie vedrá?

Mária   Môžete to okno zatvoriť a do zajtra naspamäť!

7/ NITH-HAIAH

Nith-Haiah   Zdeno si zatiaľ nepripúšťa, že by sa mohol zabiť už dnes, a tak sa v úzkej tmavej predsieni lúči s matkou iba letmo.

Jarmila   Ahoj, Scott, budú kolienka s paradajkovou omáčkou, prídeš?

Zdeno   **Matka ma pohladkala po tvári. Vytrpel som to. Nikoho nemá. Ak nepočítam jej posadnutosť anjelmi, nemá ani žiadne záľuby. Premýšľam, čím by som ju mohol ešte potešiť, ale nič mi nenapadá. Život mojej matky je slepá mapa. Kúpiť jej darček k narodeninám – to je neriešiteľná úloha.**

Jarmila   Ešte jednu si vyťahni, Scott.

Zdeno   Mama.

Jarmila   Ešte jednu.

(Podáva mu karty, Zdeno si jednu vyťahne.)

Jarmila   *(Číta.) Ste chránený pred všetkými druhmi zla. To najhoršie je už za vami. Môžete sa uvoľniť a prestať sa báť.*

Nith-Haiah   Ach, Bože. Tak zvestuje pre dnešok Jarmile ženský anjel menom Zanna. Bledá tvár, biele vlasy a nehmotné priesvitné telo s obrysom srdca v hrudníku. A krídla. Ako inak. Ach, Bože.

Jarmila   **Keď som v januári 1976 zistila, že som tehotná, nechcela som to Zdenkovmu otcovi povedať. Bála som sa, že ma opustí. Nemal ešte dvadsať rokov. Vysoký čiernovlasý čašník sa ku svojmu otcovstvu postavil čelom a začal chystať svadbu, ale moje obavy akosi stále pretrvávali. Uvoľnila som sa až po svadobnom obrade. Bola som vo štvrtom mesiaci a šťastie a mladosť zo mňa sršali. Zdenkov, Scottov, otec ma opustil ešte v ten večer – počas svadobnej hostiny. Prvý a zároveň poslednýkrát som ho videla až pri rozvoде, po siedmich mesiacoch od svadby.**

- Na syna sa nikdy neprišiel pozrieť.**
- Nith-Haiah Nasledujúcich tridsať rokov života strávila Jarmila hlavne tým, že sa usilovala tejto záhade porozumieť.
- Zdeno *(do telefónu)* **Oui... No áno, prídem do práce a prepočítam tovar. Dva mobily, DVD prehrávač, digitálny fotoaparát a kamera, ďalekohľad a navigátor Sony. Zatvorím kufor, posadím sa za volant pick-upu a prelistujem dodacími listami. Optimálny plán cesty mi je jasný hneď – najskôr vybehnem hore na Žižkov, potom do Strašnic a nakoniec do Říčan. Pred obedom si ešte stihnem zacvičiť. Poobede urobím jedným ťahom západ – Břevnov, Košire a Nebušice. Zapnem navigáciu a naľukám do nej žižkovskú adresu. Mám pocit, že svet je príšerné miesto.**
- WC pani *(Číta.)* „Archanděl Uriel mu i dnes sľubuje, že jeho srdce zbaví hnevu a zatvrzelosti.“

8/ ESTER

Ester

Som Ester. Som to ja. Pripadám si okradnutá. Pripadám si chudobná. Keby som mala deti, bolo by to ešte horšie. Napríklad by som sa nemohla zabiť. Na druhej strane by ma donútili zmobilizovať minimum životnej energie. A občas uvariť. Keby som mala deti, toľko by som neschudla. Keby som mala deti, neodlomila by som si polovičku zuba o tri dni starú sezamovú zemičku. Dlhé roky sa mi o chrup staral Tomáš, žiadne iné kontakty som nepotrebovala. Už to nemôžem odkladať. Ak ma toto neprinúti k životu, tak potom nič. Samovrahovia sa k zubárovi neobjednávajú. Čo je to? Zase. Zase som sa pristihla, že sa správam, akoby ma niekto pozoroval. Akoby tu bol niekto, o kom neviem. Nie som veriaca, tak prečo, do

frasa, celý život predpokladám, že ma niekto hodnotí.

Zubárka Podťe ďalej, pani doktorka

Ester Dobrý deň.

Zubárka Tak mi ho ukážte. Ten zúbok. Otvorte pusinku. Ježišmária. Neomdliete mi tu, že nie?

Ester Pokúsim sa.

Zubárka Jete vy vôbec niečo? Raňajkovali ste?

Ester Vajíčka.

Zubárka No len aby. Musíme ten úlomok odstrániť. Nebojte sa, nebude to bolieť. Dám vám, samozrejme, anestéziu. Trošku to štipne.

Ester Ja sa bolesti nebojím.

Zubárka Nie? To ste výnimka. Tak ideme na to, pani doktorka.

Ester **V treťom ročníku lekárskej fakulty sa mi cez Vianoce urobil pod sedmičkou vpravo dole vačok, cystogranulom, vzdorujúci všetkým pokusom o vyliečenie. Chodila som k Tomášovi každý týždeň, predtým sme sa nepoznali. Niekoľkokrát mi starostlivo vyčistil obidva koreňové kanáliky a zub provizórne zaplnil dezinfekčnou vložkou, ale ten malý hrbolček v d'asne sa po niekoľkých dňoch vždy opäť objavil. Keď začínal byť tlak nepríjemný, prepichovala som si to ihlou. Sama. Spolubývajúca z internátu sa odvracala s odporom. Na konci januára Tomáš prehlásil:**

Tomáš Tak hádam začíname víťaziť. Ložisko sme otvorili, prenikli hedstrémom až k apexu, kanáliky zaplníme.

Ester **Kanáliky zaplníme. Pekne ich zaplníme. Pristihla som sa, ako sa na každú návštevu zubára začínam tešiť. Nemohla som sa dočkať, až sa budeš nado mnou znova skláňať. Chýbal mi tvoj pokojný hlas. Chýbal mi tvoj dych. Môj jazyk sa tešil na tvoje prsty.**

Tomáš Čo možno očakávať od manželstva, ktoré vznikne

Ester

kvôli vačku? Už v kolíske našej lásky bol hnis.
To bolo myslené ako žart. Smiala som sa spolu s ostatnými. Nedalo sa o tom hovoriť inak ako žartom. Mohol Tomáš svadobným hosťom povedať, že ho, ako neskôr priznal, vzrušovali vtedy aj moje sliny? Obaja sme správne tušili, že väčšina prítomných nič podobné nezažila. Rozprávať pravdivo o začiatkoch nášho vzťahu by bolo rovnako netaktné, ako sa chváliť pred chudákmi rozsiahlým majetkom.

9/ HACHAMEL

Hachamel

Cez prestávku sa Mária pozrie na nástenku a podozrievavo skontroluje, či nemusí nasledujúcu hodinu za niekoho zastupovať. Keď sa uistí, že má naozaj voľno, vráti sa do kabinetu. Obýva ho s dvomi kolegyňami, ktoré práve učia, takže Mária má celú veľkú miestnosť a dlhých štyridsaťpäť minút len pre seba. Bude, samozrejme, počúvať rádio... Moderátor práve poslucháčom pripomína:

Moderátor

Dnešná relácia je o baby-boxoch, ktoré sú vykurované a kam môžu zúfale matky anonymne odložiť svoje narodené dieťa.

Ilmuth

Čo je to za hudbu?

Hachamel

To je Abba. I believe in Angels.

Mária

(Telefonuje.)

Moderátor

Tak, kto sa k nám dovolal tentoraz?

Mária

Dobrý deň. Tu je Mária. Poslucháčka z Prahy.

Moderátor

Á, dobrý deň. Naša verná poslucháčka pani Mária.

Mária

Áno.

Moderátor

Takže... pani Mária. My tu dnes spoločne diskutujeme o zakladaní takzvaných baby-boxov, kam môžu matky, ktoré sú v ťažkej životnej situácii, beztrešne odložiť svoje dieťa, a ktoré sú samozrejme vykurované a signalizáciou prepojené so zdravotníkmi. Aký je váš názor?

Mária

Ja si myslím, že zriaďovanie baby-boxov nie je správna cesta. Keď dávame matkám túto príliš

jednoduché riešenie, príliš ich tým zbavujeme zodpovednosti.

Hachamel Mária si uvedomí, že povedala dvakrát príliš. A to by ako učiteľka nemala. Mlčí.

Moderátor Tak ďakujeme za váš názor, pani Mária. A želáme pekný deň. Kto sa dovolal ako ďalší?

Ilmuth Je to smutné.

10/JOFANIEL

Hachamel *K prameňu sa vzpínam, ku tvojmu menu, z omrvíniek lásky skladám večnosť jej, aj sila vody utkáva večne krehkú penu, pretrhanú vírmi, hnanú do kaskád.*

Jofaniel Sme na jednom zo zhrdzavených oblúkov železničného mosta, špina, chladný kov, holubí trus a mizerné graffiti. Rieku križujú labute a kačky, pod vyšehradskou skalou sa obracia parník s turistkami. Sú zalezení v podpalubí. K zastávke Na Výtoni prichádza električka číslo sedem – zhodou okolností ten dopravný prostriedok, ktorý dnes Karola usmrtí. Fúka vietor.

Nith-Haiah *(k Ilmuth, ktorá máva rukami.)* Čo to robíš?

Ilmuth Chytám textové správy, v ktorých je úprimná láska.

Nith-Haiah A prečo to robíš?

Ilmuth Ja sa tou pozitívnou energiou dobíjam.

Jofaniel Ryžuješ zlato v stoke, miláčik.

Ilmuth Náhodou... som ich dnes našla veľa.

Hachamel Takže. Začneme. Čo máme? Čo sme dnes zistili?

Jofaniel Prečo zase most? Prečo sa niekedy nemôžeme stretnúť v nejakej útulnej krčmičke? Ako normálni ľudia?

Hachamel Pretože nie sme normálni ľudia. A v krčme by sme si museli niečo objednať.

Jofaniel Tak si objednáme. Kôprovku. Alebo španielske vtáčky.

Ilmuth Čo je to kôprovka?

Nith-Haiah Tradičné české jedlo.

Jofaniel Prvýkrát stojíš tvárou v tvár ľudskej smrti a celá táto bezvýhodisková situácia ťa pochopiteľne

- rozrušuje. Usilujem sa spomenúť si, ako bolo prvýkrát mne. Viem, aké otázky sa ti práve teraz prehánajú hlavou. Aký to má všetko zmysel? Aký má zmysel robiť umierajúcim ľuďom drobné radosti? Zmení sa tým na tej hrôze niečo podstatné?
- Hachamel** Nie, nezmení, ale každopádne je to lepšie ako nič. Každá drobná láskavosť robí ľudský život aspoň o nejaké to promile znesiteľnejším.
- Ilmuth** Oddnes už nebudem nikdy úplne šťastná?
- Jofaniel** Oddnes už nebude nikdy úplne šťastná. Oddnes bude vedieť príliš – ako tie hollywoodske hviezdy, ktoré v dobrom úmysle navštívia africký štát. To potom kaviár rýchlo zhorkne.
- Hachamel** Keď hovoríme o jedle, vieme už roznášať pizzu?
- Nith-Haiah** Tak, tu to máme, mladá pani, pozor, ešte sú horúce. Jedna capricciosa, jedenkrát quattro formaggi.
- Hachamel** Dobré. Bude to náročné, ale musíme sa o to pokúsiť.
- Jofaniel** Takže je to dopredu stratené.
- Hachamel** Máriin vzťah ku Karolovi stojí prakticky už len na zvyku a dobrej vôli, ale niekoľko plamienkov starej lásky v jej srdci ešte stále tlie. Niečo vám prečítam. *(Vytahuje nejakú knihu, číta.) Pokiaľ ešte rozumiете tomu, ako ste mohli niekedy niekoho milovať, tak ste stále zamilovaní. Vyhasnutej láske je vždy veľmi ťažké uveriť.*
- Jofaniel** Pre mňa je hlavne ťažké uveriť, že po tom všetkom, čo si videl a zažil, ešte stále dúfaš v šťastné konce. Pokiaľ nás tým nechceš iba utešiť.
- Hachamel** Máriina vôľa je, samozrejme, podkopaná únavou a sklamaním. Starne a má so sebou príliš veľa práce. Uniká do neužitočného snívania. Nežije tu a teraz. Za pár hodín ale bude vdova. Musíme dokázať prebudiť jej spomienky na dobu, keď ho mala rada. To musíme dokázať. Musíme jej pripomenúť, že ho milovala. Musíme jej

pripomenúť, že ho stále miluje.

(*Ilmuth zatlieska.*)

Jofaniel Nemiluje Karola a jediné, čo ju vzrušuje, je hovoriť do rádia. Nevideli sme to?

Hachamel Ale mohla by ho milovať!

Jofaniel Ale nikdy mu to nepovedala! Vetu *Milujem ťa* nikdy v živote nevyslovila!

Hachamel Mária musí pochopiť, aký Karol je a prečo je taký. Nie je ťažké pochopiť toho druhého, ťažké je chcieť ho pochopiť. Láska bude nasledovať po pochopení!

Jofaniel Mlčíme. Je mi trápne. Pod mostom prejde osamotený kajakár. Bohvie, prečo mi to pripadá ako metafora.

Nith-Haiah Urobím, čo bude v mojich silách.

Jofaniel Aj ja!

Hachamel Viem. Čo máme na Karola?

Jofaniel Nič moc! Syn mal prísť na večeru, ale o chvíľu to telefonicky zruší. Mária tým pádom španielske vtáčky robiť nebude. Na večeru – ako všetci vieme – bude pizza.

Nith-Haiah Capricciosa a quattro formaggi.

Hachamel Keby prišiel. Keby tú večeru nezrušil. Celý život ho to bude mrziť.

Jofaniel Poviem mu to. A kto mu to odkazuje??

Hachamel K tomu sarkazmu sa nebudem vyjadrovať. Pôjdeš si kúpiť Audi!

11/ESTER

Ester

Zatiaľ čo čakám pred fakultnou nemocnicou na autobus, jazykom neustále kontrolujem obrúsené torzo zuba. Mám celkom dobrú náladu, ďalšia neprijemná úloha dnešného dňa je za mnou. Dá sa rovnako názorne pocítiť aj strata manžela? Áno, v mobile. Až minulý týždeň som sa konečne odhodlala a kontakt na Tomáša som vymazala. On by sa mi ale určite vysmial. Trucovitý racionalista.

Tomáš

Po smrti nie je nič, Ester. Kaňec filma.

- Ester Necítiš, že sme všetci, ja aj ty, súčasťou niečoho obrovského, niečoho, čo nás jasne presahuje?
- Tomáš Áno. Všetci sme súčasťou trapasu, ktorý sa volá život.
- Ester Čo nedokážeš definovať, to ignoruješ. Život nie je problém, ktorý treba riešiť, ale tajomstvo, ktoré by sa malo prežiť.
- Neviem, či u Tomáša v posledných dňoch prevážila vyrovnanosť, alebo len rezignoval. Dokázal smrť prijať, alebo sa len vzdal života?**
- Tomáš **Dokázal som smrť prijať, alebo som sa len vzdal života?**
- Ester **Autobus prichádza, dvere sa otvárajú, nastupujem.**
- Tomáš **U Anděla prestupuješ na električku. Pred sebou máš McDonald´s a reklamy na nové filmy.**
- Ester **Kino ma ešte nezaujíma. Ale slnko ožarujúce fasády protiľahlých domov ...**
- Tomáš **... ti spôsobuje radosť.**
- Ester **... mi spôsobuje radosť.**
- Tomáš **Nebadane sa usmievaš.**
- Ester **Šťastie je čas, pripomínam si.**
- Tomáš **Šťastie je čas.**
- Ester **Šťastie je čas. To je celé. Cítim, ako sa vo mne prebúdza život. A vôbec si nepripadám previnilo.**

Tomáš už v posledných týždňoch nedokázal dôjsť na záchod sám. Jeden z najpríšernejších momentov: keď takmer dvojmetrový chlap začne robiť desaťcentimetrové kroky. A potom päťcentimetrové. Najprv som chodila s ním a podopierala ho. Strácal rovnováhu a chytil sa ma s podobnou slepou hystériou, ako sa vraj topiaci sápe po svojom záchrancovi. Na celom tele som mala modriny, hlavne

na rukách a na prsiach. Neuvedomoval si, že jeho krčovité stisky bolia, alebo sa už ocitol v štádiu, keď sú nám pocity bližných ľahostajné? Usilovala som sa veriť, že to tak nie je. Jedného dňa spadol na zem. Kľáčala som nad ním. Obaja sme nahlas plakali.

Tomáš

S vypätím všetkých síl si ma odtiahla do postele. Odvtedy som sa už nikdy nepostavil na nohy.

Ester

Tak sme začali používať plastový nočník a papierové plienky.

12/ JOFANIEL

Jofaniel

Karol nakupuje v Delvite na Budějovickej. Dvakrát do týždňa, vždy predpoludním, v prestávkach medzi jazdami, keď je tam menej ľudí. Parkuje na rovnakom mieste. V ľavej ruke aj dnes drží Máriin slávny zoznam, krátko do neho nazrie a potom pátra v preplnenom regáli s mliečnymi výrobkami. Musíme si predstavovať, že Sisyfos je šťastný. Karol ale šťastne nevyzerá. Práve ukladá do vozíka štyri nízkoťučné jogurty, plátkový eidam, hermelín a smotanu light. Nič z toho už nechutná.

Hachamel

Jofaniel

Pozri, ako krásne som vymyslela ten zoznam. Biely list formátu A4, zatavený do priehľadnej fólie. Na prednej strane sú počítačovým písmom Times New Roman vytlačené všetky potraviny, ktoré som niekedy pri varení použila, zadná strana obsahuje rovnako rozsiahly sortiment ovocia, zeleniny a drogérie, samozrejme, presne v poradí, v akom budeš mňať regály. Z toho vyplýva, že jednotlivé položky nákupu už nemusím každý týždeň dvakrát únavne vypisovať. Stačí, keď pred požadovaný tovar urobím nezmývateľnou fixkou malú zelenú bodku, ktorú pred budúcim nákupom ľahko odstránim handričkou namočenou v liehu.

Mária

Karol

Fantastické.

- Mária S týmto univerzálnym zoznamom je možné svojim spôsobom vystačiť nadosmrti.
- Karol Strašné. Je to praktické, ale strašné.
- Hachamel V Karolovom srdci sa miešajú sťažnosti a láska.
- Ilmuth Mne to príde roztomilé. A okrem toho si vážim mužov, ktorí nenechajú svoje manželky vláčiť ťažké nákupy.
- Jofaniel Tvoja naivita ma niekedy irituje. Áno, Mária je síce Karolovi formálne vďačná, ale v skutočnosti ním z hĺbky duše pohŕda. A nedivím sa jej. Trošku ťa potrápim. Vidíš tú krásnu slečnu v tom žltom tričku, Ilmuth?
- Ilmuth Vidím. Čo je s ňou?
- Jofaniel Za štyridsať rokov zomrie v cukrárni v Luhačoviciach na infarkt.
- Ilmuth Nevymýšľaj si.. (*Hachamelovi*) Že si vymýšľa?? (*Hachamel smutne zavrtí hlavou.*)

13/ ESTER

- Johana Ahoj.
- Ester (*Šliape na rotopéde vo fitnesscentre.*) Ahoj.
- Johana Nejdem neskoro? Čo je?
- Ester Nič. Len rozmýšľam, že si vlastne jediná z mojich priateľov, koho dokážem zniesť.
- Johana To chceš povedať, že nedokážeš s nikým komunikovať?
- Ester Jednoducho sa nechcem nikomu ukazovať. Nechcem nikomu nič komplikovať.
- Tomáš **Keď som v byte o dve poschodia vyššie umieral, chodila si do fitka v našom dome niekoľkokrát týždenne. Aj dnes si dokážem tie dve poschodia ľahko odmyslieť a uvidieť sa, ako ležím v posteli pred zapnutým televízorom. Bolo to ešte v čase, keď si ma mohla v byte nechávať hodinu či dve samého, neskôr si sa už musela striedať s mojou matkou. Môj otec sa psychicky zrútil a ako ošetrovateľ bol celkom nepoužiteľný.**
- Johana A čo tvoji rodičia?

- Ester** Tí boli od začiatku proti tomu, aby som si Tomáša vzala z nemocnice domov, takže ich otravovať nechcem.
- Johana** Prečo?
- Ester** Z princípu, z hrdosti.
(*Pauza, šliapu.*)
- Johana** Diane von Furstenberg. Hovorí ti to, dúfam, niečo...
- Ester** Nie.
- Johana** Módna návrhárka predsa. Ikona módy.
- Ester** To je od nej, čo máš na sebe?
- Johana** Ale figu. Oblieka Umu Thurman a Gwyneth Paltrow. A tiež Jessicu Parker. Budeme fotiť jej kolekciu... a dostala som taký nápad.
- Ester** V žiadnom prípade.
- Johana** Počkej. Aspoň si to vypočuj. Vždy môžeš povedať nie.
- Ester** Nie.
- Johana** Predstav si to. Téma: Mladé vdovy. Tri kultivované strany. Nijaké žmýkanie emócií, nič také. Dôstojnosť. Vecnosť. Robil by to náš najlepší grafik.
- Ester** Hovorím nie.
- Johana** Ty, Liběna Hlinková a ešte jedna mladá vdova. Tri ženy v smútku, ale zároveň na prahu nového života... Každá jednu krásnu veľkú fotku a tri malé. Večerné šaty a potom napríklad nohavicový kostým, alebo čo budeš chcieť. Šaty do áčka.
- Ester** Johana! Bola som jedna z tvojich troch emancipovaných žien, ktoré vedia, že život sa začína po tridsiatke. Kvôli tebe som bola aj jedna z troch žien, ktoré sa márne usilujú otehotnieť... Mladá vdova ale nebudem. Nehnevaj sa.
- Johana** Môžeš mi povedať prečo.
- Ester** Preto.
- Johana** Oukej. Len som to skúsila.

14/HACHAMEL

Ilmuth Čo to tak smrdí?

- Hachamel** To je typický pach školských jedální.
- Ilmuth** A čo to jedia?
- Hachamel** Hovädzie mäso s cestovínami. Týmto sa hovorí kolenka.
- Ilmuth** Vyzerá to zvláštne.
- Hachamel** V skutočnosti Ilmuth trápí niečo celkom iné.
- Ilmuth** Zdá sa, že obom dámam chutí. Kto je táto druhá?
- Jofaniel** Pani zástupkyňa. Na dovolenku chodí až na samom konci prázdnin, aby jej opálenie vydržalo čo najdlhšie. Tento rok bola štrnásť dní na Costa Brava.
- Mária** Nechápem, ako sa dá dopredu rozpoznať, či je paprika štiplavá, alebo nie. A keď už teda je, tak ako tú pálavu počas prípravy jedla eliminovať.
- Zástupkyňa** To ani ja nechápem.
- Jofaniel** Karol zbožňuje plnenú papriku. Usilujem sa Ilmuth naznačiť, že Mária na Karola svojím spôsobom myslí, ale Ilmuth to očividne pripadá málo.
- Ilmuth** A to nebude mať ani žiadnu predtuchu.
- Jofaniel** Predtuchu? Ľudské predtuchy nie sú nič iné ako pracovná nedisciplinovanosť anjelov. Nesmieme si myslieť, že môžeme veci meniť. Drobné láskavosti, to je naše maximum. Sily dobra sú obmedzené, aj preto nám prislúcha pokora.
- Ilmuth** Takže neurobíme nič? Vôbec nič?
- Jofaniel** Jej bojovnosť ma rovnako unavuje, ako dojíma.
- Hachamel** Môžeš sa jej pokojne zjaviť, ale nič tým nedocieliš. Akurát sa tak zľakne.
- Ilmuth** Niekedy hovoríte ako Jofaniel.
- Hachamel** Niekedy má Jofaniel, bohužiaľ, pravdu.
- Mária** (*Vstáva od stola.*) Idem si pridať. Ty nechceš?
- Zástupkyňa** Nie, stačilo mi.
- Mária** Strážiš si líniu, čo? (*Prichádza k okienku.*) Pridáš mi, Jarmila ešte, prosím ťa?
- Hachamel** Jarmila Márii ani dnes neodpovie. Tvári sa zatrpknuto. Na koženej šnúrke na krku má zavesený kúsok krištáľového skla. Možno je práve obklopená fialovo-červeným svetlom, ktoré

odráža všetky druhy nízkej energie a odpudzuje nízke bytosti. To jej aj tak nepomôže. O necelých sedem hodín príde o jediného syna. Mária v rovnakej chvíli príde o manžela.

Ilmuth

Boh... to takto chce?

Hachamel

Neviem, čo chce Boh, Ilmuth.

Zmieriť sa s tým, že môžeme urobiť len málo, to je tvoja prvá úloha.

15/ ESTER

Johana

(Odchádza.) Tak, toto som potrebovala. Ja už musím ísť, Ester. *(Pobozká ju.)*

Ester

Keď Johana odchádzala z fitka, pobozkala ma na líce. Do nosa mi vnikol ostrý zápach jej potu. Prestala som na chvíľu dýchať. Nejde mi do hlavy, že to tak zle znášam. Ved' ešte pred dvoma mesiacmi som prebaľovala Tomáša. Nabudúce pôjdem cvičiť sama. Nabudúce už budem všetko robiť sama. Musíme to brať tak, ako to je, povedala som Tomášovi.

Tomáš

To bolo ešte vo fáze, keď som sa dokázal nadvihnúť a plienku si mohla podo mňa podsunúť ľahko. Neskôr si ma už musela obracať. Chvíľu trvalo, než si našla ten správny grif.

Ester

Ale nestážnovala som sa. Naučila som sa tešiť z prítomnosti. Obávam sa, že dnes to už opäť začínam zabúdať.

Johana

(Prichádza prezlečená.) Tak ahoj, maj sa. Zostávaš?

Ester

Ešte chvíľu.

Johana

Pozri, zase sem ide ten... čudný človek. Ten, čo si myslel, že si letuška Air France, a preto ťa zdraví po francúzsky.

Ester

Aha, ten. Zase ma bude očumovať.

Johana

Tak sa pekne usmievaj.

Ester

Dík za radu. Čau.

Zdeno

Bonjour

Ester

Ahoj, Scott.

Zdeno   Nepotrebuješ digitálnu kameru?
(Ester zavrtí hlavou.)
Zdeno   A foťák?
Ester   Nie.
Zdeno   Quel est votre nom, s'il vou plait?
Ester   Nerozumiem. Prepáč.
Zdeno   Zabudol som tvoje meno.
Ester   Ester.
Zdeno   Nemyslím kúpiť. Dám ti ich, Ester.
Ester   Už musím ísť.
Zdeno   Vždy bicykluješ tridsať minút.
Ester   Musím ísť.
Zdeno   Veríš na anjelov, Ester?
Ester   Nie.
Zdeno   Nečakajú na teba tie mníšky?
Ester   Mníšky? Aha. Z hos-pi-cu?
(Dve mníšky, jedna staršia, druhá mladá, s úsmevom prikyvujú.)

Ester   **Horúca sprcha ma trochu uvoľnila. Cítila som v sebe napätie. V bezpečí vlastnej kúpeľne mi pripadali Scottove otázky už len bizarné. Myslím si, že ten človek nie je v poriadku. A k tomu ešte tie milosrdné sestry, alebo ako sa im to hovorí. Pokojne si prídu o hodinu skôr, ako bolo dohovorené. Tá mladšia je ale výnimočne krásna. Svet je zvláštne miesto. Kým som sa sprchovala, rozmýšľala som, či je pravda, že mníšky sa musia sprchovať v košielke, aby ich nahota neprivádzala na hriechne myšlienky. Za moju znalosť biblie, dejín náboženstva, cirkví a tak ďalej sa môžem akurát tak hanbiť. Po cvičení si svoje telo uvedomujem viac ako kedykoľvek inokedy. Už sa ho znova dokážem dotýkať s potešením.**

(Ester vyjde z kúpeľne, zostane stáť na prahu izby. Z polohovateľnej Tomášovej postele zostala len hromada dosiek.)

Ester   Chcete kávu?
...Vy ste to takto...? Tam umieral Tomáš tri

mesiace... (*Lapá po dychu.*)

Mníška Ste v poriadku? Podťte ku mne...

Ester Nie. Budem revať.

Mníška Presne to urobte.

(*Ester objíme mníšku a začne plakať. Nahlas a bezmocne.*)

Ester Nedokážete si predstaviť, ako ma tri mesiace šikanoval. Zneužíval. Z tejto postele. Kvôli každej maličkosti. Bola som z neho zúfalá.

Tomáš **Všetko jej povedz. Ako som sa márne pokúšal riadiť svoj vlastný život. Ako sme sa tri mesiace pred mojou smrťou ožrali. Ako som ti jedného dňa nadiktoval závet. Ako sme preberali detaily môjho pohrebu. Aké si mala výčitky, keď som definitívne prestal žrať a piť a chrúmal som už len kocky ľadu. Ako ťa v posledných dňoch desili moje šklbavé pohyby ruky. Ako som zomrel. Všetko jej povedz.**

Ester Mohla by som vás pozvať na obed?

Mníška Na obed? Prečo nie.

16/JOFANIEL

Jofaniel Karol odvezie domov nákup a potom prejde pešo podchodom, kde sa zastaví na verejnom WC. Neviem prečo, ale práve teraz mi napadlo, či Karol niekedy počul slovo kozmopolitný. Nám, čo sme boli včera v Číne a dnes večer odlietame do Libanonu, pripadá Karolov akčný rádius trochu obmedzený. Karol už roky manželke a synovi tvrdí, že akákoľvek zmena jedálneho lístka by bola pre neho smrteľná. V reštaurácii už na neho čaká Richard. Kolega. Richard je o generáciu mladší ako Karol a navyše je sympatický. Za necelých sedem rokov, čo učí v autoškole, má na šaltpáke už takmer dvadsať zárezov. Neženie to zbytočne do otáčok.

Richard Pozri sa, ja vždy pekne vyradím na neutrál a čakám. Keď to nejde, tak to nejde. Tieto veci si vyžadujú sebadisciplínu. Nemá cenu ísť hlavou

- proti múru.
- Karol Nemá.
- Richard Tlačiť na pílu je kontraproduktívne. Najlepšie je, keď to ide samospádom. Urobíš malý krôčik a ženská ti doslova beží naproti.
- Karol **Len som prikyvoval. Viedem s ním tieto debaty celkom rád, len mi vadí, že je občas príliš hlučný. Samozrejme, že vo všetkých týchto debatách hrám vždy druhé husle. Už dávno som mu vyložil karty na stôl. Aj tak by som nemohol blafovať príliš dlho. Ja mám za dvadsaťpäť rokov zárezy tri. Lepšie povedané, dva. V tom treťom som bol príliš nervózny, stláčal som si ho ako besný, funnel som predstieraným vzrušením. Výsledok bol stiesňujúci. To som Richardovi zatajil.**
- Richard Chlapa robí aj tak auto. No nie, Karči?
- Karol Áno.
- Richard Autá sú o sexe.
- Karol Jasné.
- Richard Len si spomeň, aké autá sme si vybrali v bazároch, keď sme mali osemnásť. Každý hľadal poriadneho býka.
- Karol Počúvaj, niečo ti poviem. Vieš, o čom celý život snívam?
- Richard Viem, Karči. O tom, že si zatrkáš štvrtýkrát.
- Karol Nie. Snívam o žene, ktorá by mi naozaj rozumela.
- Richard To snívame všetci.
- Karol Snívam o žene, ktorá by sa ma po obede spýtala, či ho nechcem vyfajčiť. Chápeš? Ktorá by sa spýtala rovnako vecne a pokojne, ako sa nás pýtajú ženy, či si nedáme kávu. Nielenže sa ma to nikdy takto žiadna žena neopýtala, horšie je, že mi ho žiadna nikdy ani nevyfajčila. Ďalšia smutná správa o mojom živote znie: nikdy som nepoznal rozkoš felácie. Mám päťdesiatdva rokov a na konte mám akurát tak pár neúspešných pokusov typu: *na to zabudni, chlapče...* alebo: *vážne neviem, prečo by som ten tvoj močovod mala brať do úst.*

Neuspel som ani u Márie.

Mária

Nie. Toto ja nerobím, to si zapamätaj.

WC pani

(Číta:) *“Oznámila Karlovi už tenkrát v devatenácti, s výrazem militantní vegetariánky, která zhnuseně informuje číšníka, že nejí maso...”*

17/NITH-HAIAH

Nith-Haiah

Ďalšia porada. Pozorujem Hachamela. Uvedomujem si, aké sú medzi nami rozdiely. Ja robím svoju prácu ako profesiu, on má navyše ľudstvo ešte rád. Cíti bolesť sveta. Niečo také je nad moje sily. Kedysi dávno, kým som nepoznal svetové jazyky, choval som isté ilúzie o ľudskej múdrosti, prirodzenej добрote a tak ďalej, ale sotva som pochopil, čo ľudia hovoria, bol s náklonnosťou koniec. Je to ako s hudbou. Väčšina pesničiek sa mi páči len do chvíle, než si preložím text. S ľuďmi je to rovnaké. Pokiaľ sa smejú, tancujú alebo spia, pozorujem ich so zaľúbením. Ale len čo prehovoria, je po láske. Si unavený. Mal by si si odpočínúť.

Hachamel

Máš pravdu. Psychológovia odporúčajú meniť zamestnanie každých päť rokov. Už deväť storočí nadsluhujem.
Čo ten Zdeno?

Nith-Haiah

Ranné zásielky doručil v poriadku.

Hachamel

Popoludňajšie nie?

Nith-Haiah

Dostanem sa k tomu. Obedoval v školskej jedálni. Bolo to, ako vieme, jeho posledné stretnutie s matkou. Takže som to naťahoval, ako sa dalo. Už je trochu mimo, ale správval sa celkom milo. Pri odchode ho matka pobožkala.

(Ilmuth radostne zatlieska.)

Hachamel

Výborne.

Nith-Haiah

Potom odišiel domov.

Hachamel

Domov?

Nith-Haiah

Áno. Chvíľu si vykladal anjelské karty, ten starý divinačný nástroj, doslova nabitý energiou Božieho svetla a lásky. Potom rozbalil škatuľu

- s videokamerou a začal nakrúcať byt: kuchyňu, spálňu, záchod. Nakoniec postavil kameru na stôl a nakrútil sám seba.
- Hachamel** Videonahrávka na rozlúčku. Moderná forma. Čím ďalej populárnejšia.
- Jofaniel** Predvídateľné litánie.
- Zdeno** *(do kamery)* **Tri roky som pre teba staval dom, pre teba a pre deti. Obetoval som tomu úplne všetko, teraz už nemá zmysel nič.**
- Hachamel** Nič. Nič neodhalí človeka viac ako prípravy na samovraždu.
- Nith-Haiah** Tomu domu obetoval naozaj všetko.
- Hachamel** Áno. Nakoniec aj svoju rodinu.
- Jofaniel** Teraz pôjde kazetu odovzdať.
- Hachamel** Dozrite na to. Samozrejme, venujte sa najmä Jarmile, jeho matke.
- Ilmuth** Ono „samozrejme“ je určené najmä mne. Všetci vieme, že samovrahov predsa nerobíme.

18/ ESTER

(Ester sedí s mníškami v reštaurácii.)

Mníška Ospravedlňte ma, prosím. Musím... *(Odíde na toaletu.)*

(Rozosmejú sa.)

Ester Pomohlo mi, že som sa vyplakala. Pripadám si... očistená, povznesená.

Novicka Ďakujeme za obed. Bol výborný.

Ester Môžem sa vás niečo opýtať?

Novicka Samozrejme.

Ester Prečo sa také pekné dievča ako vy rozhodne odísť do kláštora?

Novicka Pretože možno prežila veľké sklamanie. A pretože jej kláštor pripadal lepším riešením ako samovražda.

Ester Samovražda? Nemyslíte si, že slovo samovražda ma nejako šokuje. Smrť môjho manžela ma posunula na akúsi vyššiu úroveň bytia, kde sa aj desivé životné pravdy dajú prijímať celkom pokojne, bez hystérie. Ako lekárka

som sa s umierajúcimi stretla niekoľkokrát, ale pri umierajúcom manželovi mi boli všetky predchádzajúce skúsenosti na nič. Smrť. Smrť. Teraz je to už lepšie, ale dlho som to nedokázala vysloviť. Samozrejme, musela som si priznať, že Tomáš umiera, ale povedať mu *umieraš* bolo nad moje sily. Klamali sme si do očí a obaja sme to vedeli. Bol to on, kto ten nezvládnuteľný stav ukončil. Poznala som, že sa na to chystá. Vycítila som to z jeho pohľadu...

Tomáš

(*Leží na posteli.*) **Mali by sme...**

Ester

Bolo teplé popoludnie na začiatku mája.

V tom čase ešte chodil sám. Strašne bol bledý, vychudnutý, mal žltú tvár, natečené brucho. Stál v kúpeľni, držal sa hrany umývadla a díval sa na seba v zrkadle.

Tomáš

Umriem, však?

Ester

Objím ma. Prosím.

Tomáš

Umriem?

Ester

Áno.

Ester

Povedal, že chce byť sám, a zatvoril sa v izbe. Počula som, ako plače do vankúša. Chodila som po byte a narážala do nábytku. Asi po hodine ma zavolať.

Tomáš

Tak sa na to napijeme, nie?

Ester

Lahla som si vedľa neho a spoločne sme spomínali. Usilovali sme sa spočítať všetky spoločné dovolenky. Vymenovali sme všetky neobvyklé miesta, kde sme sa milovali: vlak, trajekt, umývačka áut, Stromovka, detské ihrisko, výťah, podchod. Rozprávali sme si, kde sme sa opili a kde sme vracali. Striedavo sme sa smiali a plakali.

(*Vráti sa mniška.*)

Niečo vám obidvom poviem. Asi mesiac pred manželovou smrťou som v kníhkupectve narazila na knižku od Dalajlámu. Volá sa *Rady ako umierať a žiť lepší život*.

Mniška

Poznáme to.

- Ester** Sklamalo ma to. Veľmi.
- Mníška** Hovorte. Bez obáv.
- Ester** Poviem to takto. Ja naozaj nemám ilúzie o trvalosti vecí a zvlášť teraz si lepšie ako ktokoľvek iný uvedomujem ich pomínutelnosť. Rovnako mi je jasné, že v momente smrti je nám bohatstvo figu platné, a tak ďalej. Ale keď čítam, že rovnako nepodstatní sú pre nás aj naši najbližší, napríklad manželka, mám chuť tú knihu okamžite vyhodiť z okna aj s jeho svätosťou Dalajlámom. Pardon. Nikdy som vlastne nedokázala veriť ani v toho vášho Boha. Je mi to ľúto. Zrejme sa mi nedostalo daru viery. Tomášova smrť celú tú vec, samozrejme, ešte zhoršila. Aký to všetko malo zmysel? To sa skutočne narodil iba pre to, aby sa chvíľu vrátil ľuďom v zuboch a potom zomrel? A prečo ho ten váš Boh nechal narásť do veľkosti XXL? Aby z neho v štyridsiatke zostala hromada popola? Krásne mlčíte. Naozaj sa nechcem rúhať ani vás nejako provokovať, ale mohli by ste uznať, že prezentácia na verejnosti nie je jeho silnou stránkou.
- Novicka** My tiež niekedy pochybujeme o svojej viere. Tak vy by ste mohli na oplátku zapochybovať o svojej neviere.
- Mníška** Napadlo vám niekedy, napríklad, prečo ste si Tomáša zobrali z nemocnice domov?
- Ester** Intuícia. Iné riešenie jednoducho nepripadalo do úvahy.
- Mníška** Naozaj? Alebo prečo ste nás pozvali na obed?
- Ester** Priateľské gesto. Dobrá vôľa. Sympatie. Nič viac, nič menej.
- Mníška** Tak dobre. Neveríte v Boha. Ale aj tak sa správate, akoby bol.
- Novicka** *(Ukáže Ester na srdce.)* Keď má kostol tu, môže v nedeľu zostať doma.

19/ NITH-HAIAH

Nith-Haiah Ruku na srdce. Vykonávanie dobrých skutkov

mi prináša hrejivé uspokojenie len výnimočne, v drvivej väčšine prípadov ide o – povedzme – vlažnú satisfakciu. Hachamelovi to stačí, ale mne občas chýba onen nebezpečný plameň činov konaných zo skutočnej vášne. Adrenalín, ktorý mi chýba v našich drobných anjelských láskavostiach, mi však denne dodáva ľudská pochabosť.

Konkrétny príklad: Zdeno práve vyliezol na strom a ďalekohľadom pozoruje svoj vlastný dom a záhradu. Keby ho videla Ľudkina kamarátka Kamila, ktorá vtedy v Španielsku asistovala ich zoznámeniu, cítila by veľké zadostučinenie.

Nehovorila Ľude od začiatku, že je to psychopat? Ktorý chlap jazdí na dovolenku sám s matkou?

Ľuda

Kristepane, Zdeno! Už len to meno. Myslíš si, že je možné mať normálny vzťah s niekým, kto sa volá Zdeno? To mi vtedy v Španielsku hovorila Kamila. Kamila bola moja kamarátka, pracovali sme spolu v parfumérii. Kamila ma od začiatku varovala. Tvrdila, že v posteli to bude určite trapas. Nebol. Na môj vkus sa síce správal až príliš nežne a vôbec tak akosi príliš lyricky, ale bola som presvedčená, že si ho dokážem vyškoliť. Raz som sa ho spýtala, prečo sa nikdy neoženil?

Prečo si sa nikdy neoženil?

Zdeno

Pretože som na každú prípadnú manželku kládol prehnané požiadavky.

Ľuda

Aké napríklad?

Zdeno

Napríklad, že v našom novom živote, staviam totiž dom, bude s nami bývať aj moja mama. Ale máloktorá slečna chce dobrovoľne bývať so svokrou, ktorá navyše verí v anjelov.

Ľuda

Takto presne mi to povedal. Vtedy mi to prišlo možno aj vtipné. Rovnako milé sa mi zdalo, ako hovoril svojej matke Kelly. Kelly z Nuslí, ťahovala si Kamila.

Nith-Haiah

Jednu vec tomu úbohému chlapcovi treba

- priznať, milá Ľudka. Vždy hral férovo. Na rozdiel od svojho otca sa vždy správal čestne. A čakal, že to ľudia docenia. Ale oni to iba zneužívali. Teraz je z neho muž s otrasenou vierou. Krčí sa v korune stromu a ďalekohľadom pozoruje svoju ženu. Stále nie je rozvedený. Ľuda sedí v bielom plastovom kresle na terase a pripravuje huby na zaváranie. Na sebe má starú flanelovú košeľu.
- Zdeno** **Od začiatku sa mi Ľudka páčila. Podobala sa na Vanesu, jedného anjela z maminých kariet. Ale Brigita, žena z inej anjelskej karty, ktorú mi mama v Španielsku vytiahla, ma nabádala k opatrnosti. Skôr ako podniknete ďalšie kroky, situáciu dôkladne preskúmajte. To hovorila Brigita. Keby som ju bol býval počúvol, aj mamu, mohlo byť všetko inak. Ale ja som neposlúchol.**
- Nith-Haiah** Na terase sa objavia obidve Zdenove deti. V rukách majú najväčšie huby. Gumové očné nového ďalekohľadu sú zmáčané Zdenovými slzami. Melodráma ako vyšitá.
- Zdeno** **Tú dlažbu som pokladal sám. Moju postieľku chránia zo štyroch strán, štyria anjeli, čo prišli k nám, Matúš, Marek, Lukáš a Ján, nech môjmu spánku požehná Pán. Tak sa modlili moje deti pred spaním. Teraz sa už určite nemodlia. Svet ma len podvádzá a klame. Prišiel som o ilúzie, prišiel som o všetko.**
- Ľuda** **Dvojičky, rozostavaný dom a spoločné bývanie so svokrou, ktorá pomocou krištáľu privolávala večer čo večer anjelské sily... to bolo na mňa jednoducho veľa. Keby tá lešenárska svorka spadla malému Jakobovi na hlavu v jeseni a nie v júni, možno by sa to nestalo. Keby okolo práve vtedy neprechádzalo Filipovo Audi, nezamilovala by som sa. Náhoda je asi spôsob, akým**

Boh vykonáva svoje neospravedliteľné škodoradosti. Po tom, ako sme zaviezli malého do nemocnice, si Filip odo mňa zobral telefónne číslo a hneď na druhý deň zavolať, aby sa ma opýtal na jeho zdravotný stav. Jeho starostlivosť ma očarila. Ešte v ten deň sme sa stretli. O mesiac neskôr som požiadala o rozvod a poprosila Zdena, aby sa aj so svokrou odsťahovali. Nevie, čo s ním je. Nie sme v kontakte. Lepšie povedané, vyhýbam sa mu. Naozaj neviem, ako sa má.

- Nith-Haiah Zdeno dnes zomrie, pretože nevie odpúšťať. Keby vedel odpúšťať, žil by.
- Ilmuth *(Hachamelovi)* Keby vedel odpúšťať, žil by?

20/HACHAMEL

- Hachamel Mária vyjde z budovy školy krátko po jednej hodine. Obloha je takmer bez mrakov. Cestou domov sa zastaví v blízkej lekárni pre masť na chodidlá a bylinný prípravok podporujúci rýchlejšie zaspávanie. Ten jej dnes pri obede odporučila zástupkyňa. V trafike v podchode si kúpi nové číslo časopisu Story.
- Mária **V mladosti som robila atletiku. Výborne som korčuľovala. Na gymnáziu som prispievala do školského časopisu. Keď som v roku 1975 kráčala v čele maturantov v minisukni Benešom, mala som pocit, že mi to malé mesto leží pri nohách.**
- Hachamel Keď príde domov, ako prvé skontroluje Karolov nákup. Prezlečie sa a začne pripravovať telacie vtáčky. Samozrejme, počúva rádio.
- Ilmuth Dokázala by si v dvadsiatich predstaviť, že bude takto žiť?
- Hachamel To ťažko. Nejakými predstavami sa vtedy nezaoberala. Keby chcela, mohla toho veľa vyčítať zo života svojej matky, ale budúcnosť bola príliš ďaleko na to, aby sa ňou zaoberala. Ako väčšina

dvadsaťročných neverila, že bude mať niekedy problémy so spánkom alebo že jej bude praskať koža na päťach. V mladosti len málokto tuší, že život nie je nič iné ako lúčenie sa so životom. Tie najjednoduchšie pravdy objavíme vždy ako poslední.

Ilmuth To s tými pravdami sa týka aj mňa?

(Hachamel prikývne a usmeje sa.)

Ilmuth A ktoré pravdy ešte len objavím?

Hachamel Životné pravdy sa nedajú vypočuť. Obávam sa, že aj anjeli sa k nim musia prežiť.

Ilmuth Kam to všetko zmizlo? Kde sú nádeje?

Odhodlania? Kde je všetka tá energia?

Hachamel Postupne sa vybila. Ako baterka.

Ilmuth A kam zmizla láska?

Hachamel *Milosrdná loďka rozbila sa o všedný život.* Napísal Majakovskij v liste na rozlúčku.

Ilmuth Myslím na Karola a na Zdenka. Mária na anjelov neverí, že nie?

Hachamel Nie. Ale to nie je najdôležitejšie.

Ilmuth A čo je najdôležitejšie?

Hachamel Nezatvrdnuté srdce.

Ilmuth A Mária také má?

Hachamel Neviem, Ilmuth. Asi sa cíti sklamaná...

Ilmuth Z Karola?

Hachamel Zo života vôbec. Je rozčarovaná. Štvrt storočia sa stará o syna a potom príde vydatá ženská s dvoma deťmi a ukradne jej ho.

Moderátor Dnes riešime chúlостivú tému. Pýtame sa, či sa našim ženám páčia muži s prehadzovačkou a či sa mužom páčia vyholené ženy.

Mária **Prišla som k telefónu a vytočila som číslo. Chcela som povedať svoj názor. Nemohla som sa však dovolať.**

21/ESTER

Ester *Presne o tretej som stála na malom parkovisku pred budovou autoškoly.*

Karol *Už od chvíle, keď som vyšiel z kancelárie, som na ňu*

myslel.

Karol Vydržte ešte dve minútky, musím ešte niečo vybaviť.

Ester Samozrejme.

Zostanem stáť na parkovisku a nečakane si uvedomím, že za tým milým päťdesiatnikom mi bude smutno.

Karol *(Vracia sa.)* Hádajte, kde som bol?

Ester Nevieam.

Karol Nepoviem.

Ester *Pre tento rozpačitý pokoj som si ho vybrala. Je nesmelý, ale pokojný a zdvorilý. Vedela som, že nikdy nevysloví žiadnu z tých arogantných viet, ktoré počúvala v autoškole Johana. Človeče, baba jedna, vy s tou šaltpákou habarkujete, ako keby ste miesili cesto.*

Mohli by sme vyzdvihnúť v Strašniciach manžela?

Karol Samozrejme.

Ester Manžela v urne, aby som bola presná.

Karol Začervenal som sa ako školák, nevedel som, čo mám povedať.

Ester Prepáčte, nechcela som vás priviesť do rozpakov.

Karol Netušil som, že ste...

Zarazene som stíchol. Na slovo vdova som nebol pripravený.

Ester *Buď si na naň nespomenul, alebo si ho v súvislosti s krásnou 35-ročnou ženou netrúfol použiť.*

Hej. Neprežívajte to tak. To je tak vždy. Človeka, ktorý nebohého vôbec nepoznal, nakoniec utešuje najbližší pozostalý.

Ako sa volá táto ulica?

Karol Murmanská.

Ester Dovolíte mi jedného panáčka?

Karol To by som nemal. Zabudli ste na ručnú brzdu.

Ester Počúvajte ma. Môj manžel vážil skoro metrák a o chvíľu mi z neho vrátia asi tak kilo. A vy mi nechcete dovoliť jedného panáka?

Karol Panáčka alebo panáka?

Ester Panáčka.

- Karol** Tak jedného.
- Ester** No sláva.
(*Čašník prinesie dva panáky, vezmú si ich.*)
- Ester** Na čo si tu najčastejšie ľudia pripíjajú?
- Čašník** Na zdravie.
- Ester** Tušila som to.
(*Napijú sa.*)
- Ester** Ste láskavý.
(*Karol mlčí.*)
- Ester** Vážne ste veľmi láskavý.
- Karol** Obdivujem vás, ako to zvládáte. Že dokážete byť veselá.
- Ester** Veselá vdova – to je kokteil, nie?
- Čašník** Neviem.
- Ester** Ako dlho ste ženatý?
- Karol** Dvadsaťsedem rokov.
- Ester** Povedzte mi úprimne. Viac vám to dalo alebo zobralo? Kto iný by mal klásť podobné otázky, ak nie vdovy.
- Karol** Neviem.
- Ester** Neviete? Toto človek predsa musí vedieť.
- Karol** Niekedy mám pocit, že sme sa obaja navzájom okradli. Že je z nás oboch iba polovička.
- Ester** No, to je výborné. Presne takto sa cítim ja. Ako polovička.
Ten čudný chlap nám zobral prázdne panáky a podal mi do ruky čiernu igelitku.
- Ester** Vie, čo je v tej igelitke. Vedia to všetci.
- Karol** Mám to zobrať? (*Ester zavrtí hlavou.*)
- Ester** *Prejdeme ulicu, prechádzame parkoviskom, Karol odomyká Felíciu a otvára kufor. Váhavo položí igelitku na dno.*
- Ester** Asi by sa mu nepáčilo, že vy sedíte vpredu a on sa povezie v kufri. *Pokúšam sa vtipkovať, ale som bezmocná.*
Vadilo by vám, keby som...?
- Karol** *Nedokáže tú otázku dokončiť. Prudko sa ku mne privinie, aby som nevidel krč plaču, ktorý jej skrívá tvár.*
- Ester** *Na chrbte ucítim jeho nesmelú dlaň.*

22/ JOFANIEL

- Jofaniel** Cestovné náklady Hachamel, ako každý šéf, poctivo stráži, ale našťastie chápe, že pred autosalón Audi sa nedá prísť Favoritom.
Ku chrámu kapitalizmu nemôžem prísť v pojazdnom pomníčku socializmu.
- Hachamel** Sily dobra sú síce obmedzené, ale na posledný model Mercedesu ešte máme.
- Jofaniel** *Strieborný Mercedes triedy R zaparkujem tak, aby ma Filip videl vystupovať.*
(Vytiahne malé autíčko a položí si ho na ruku.)
- Filip** Dobrý deň. Čo môžem urobiť pre to, aby ste zradili svoju lásku.
- Jofaniel** Zviať ma.
Odpoviem so zámerne dvojzmyselnou intonáciou.
- Filip** *Zasmejem sa, pretože viem, že ten vtíp ukradol z billboardu.*
Vyberte si.
- Jofaniel** Q7. Samozrejme
- Filip** Najlepšia voľba. Nebudete ľutovať.
- Jofaniel** Nie je pre mňa. Kupujem ho otcovi.
- Filip** Klobúk dole.
- Jofaniel** Vzorný syn.
- Filip** Odchod do penzie? Okrúhle výročie?
- Jofaniel** Nie. Nával sentimentu.
(Testujú Q7.)
- Filip** Máte to v ruke.
- Jofaniel** *Pochváli ma počas jazdy.*
- Filip** Jazdíte závodne?
- Jofaniel** Veľa cestujem po svete.
- Filip** Čo robíte? Keď sa môžem spýtať?
- Jofaniel** Dovážam rôzne... cennosti.
- Filip** Rozumiem.
- Jofaniel** Otec je na penzii už rok. Rád by som mu to trošku spríjemnil. Vždy sme spolu veľmi držali. Viac ako s matkou.
- Filip** Ja som zase vždy viac držal s mamou, otec je pre mňa mŕtvy muž.
- Jofaniel** *Takýto ortiel ma ochromí. Zvoní mu mobil. Čudujem*

- Ľuda** *sa, že tu má signál. Počujem Ľudin vzrušený hlas. (do telefónu) Zdeno je na strome a šmíruje barak ďalekohľadom. A strčil nám do schránky nejaký balíček.*
- Jofaniel** *Príbehy sa prepájajú. Prvýkrát si uvedomím, že Zdeno, aj keď to nemá v pláne, zabije aj otca svojho soka. Cha. Typický problém malých štátov. Každý sa pozná s každým. V Číne by sa toto stať nemohlo.*
- Filip** *Idem domov. Zamknite sa. Budem tam do hodiny. Prosím vás, na prvej križovatke to obráťte.*
- Filip** *Volám matke.*
Mama ahoj. Tu je Filip. Dnes neprídem. Jednoducho mi do toho niečo vošlo. Prídem zajtra. Určite.
- Jofaniel** *Problémy?*
- Filip** *(Prikývne.) S exmanželom mojej priateľky, je to regulárny úchylák.*
- Jofaniel** *Je zjavne rozrušený. Kým sa vrátíme do autosalónu, stihne mi, neznámemu človeku, prerozprávať celú históriu.*
- Filip** *Keď som sa minulý rok v lete zamiloval do tridsaťjedenročnej Ľudy, chodil som práve s jednou devätnástkou. Tá jej mladosť mi zrazu pripadala fyzicky neznesiteľná. Zistil som, že nenávidím jej oblečenie, jej mobil, jej zlatý zapaľovač.*
- Jofaniel** *Ja zase neznášam vypchaté podprsenky. Nie je to nič iné ako falošná reklama. Zločinné spolčenie malosti a molitanu.*
- Filip** *Začal som nenávidieť aj jej obľúbené podniky. Kokteily. Nemohol som sa už viac dívať, ako sa so slamkou v namaľovaných perách nakláňa k tomu prezdobenému vysokému poháru. Už som k nej absolútne nič necítil a tiež som jej to povedal. Nič k tebe necítim. Kričala na mňa, že som hajzel, čím to iba uľahčila.*
Ľuda. Bože, Ľudka. Celé prvé leto chodila po záhrade iba v kraťasoch a v tielku, výstrihy tričiek

boli od dojčenia úplne vyťahané, takže som mal jej prsia neustále pred očami. Niekoľkokrát som ochutnal materské mlieko. Ak majú muži biologické hodiny, tak sa vo mne prebudili. Túžil som byť otcom. Túžil som brať dvojčky na pieskovisko, na zmrzlinu a zapínať ich do autosedačiek. Ešte ľahšie ich ale z autosedačiek vyberám. Opatrne, jemne, aby som im náhodou niečo nepricvikol. Rozopnem im pás, jemne ich uchopím v podpaží a koncentrovane vytiahnem z auta, pričom im chrptom ruky chránim hlavičku. Potom si ich obidvoch priviniem k sebe, privoniam k ich vláskom a starostlivo ich postavím na zem. A ešte pohľadom skontrolujem ich prvé, vrávoravé krôčiky. Už dnes si predstavujem, ako ich beriem zo škôlky. Nemôžem sa dočkať, ako ich vozím do školy, na krúžky. Jakub, Anička... máte tu otecka.

23/NITH-HAIAH

Nith-Haiah Čakám na pani Jarmilu v jej obľúbenom kresle, čelom ku dverám. Ako povedal apoštol Pavol: *Nech sú dvere vašich príbytkov vždy otvorené cudzincom, lebo mnohí z nich môžu byť anjelmi.* Kľúč v zámke, Jarmila vstupuje. Prichádza domov. Prezuje sa. Prejde do kuchyne, kde objaví rozbalené škatule od videokamery a ďalekohľadu. Nevenuje im pozornosť. Viac sa zaujíma o to, či Zdeno zjedol obed. Vojde do obývačky, kľakne si na dlážku a rozkladá karty do vejára, ktorý si priloží k srdcu. *Bože daj, aby každý výklad, ktorý budem s týmito kartami vykonávať, priniesol požehnanie mne aj všetkým ostatným. Pomôž mi, prosím, jasne vidieť, počuť aj cítiť všetky informácie, ktoré mi chceš dnes počas výkladu oznámiť.*

Jarmila

Nith-Haiah Pre tých, ktorí premýšľajú, je ľudský život komédia, pre tých, ktorí cítia, je to tragédia. Predstavujem si pani Jarmilu mladšiu o tridsať rokov, vo svadobných šatách. Predstavujem si

únos nevesty do zafajčenej karlínskej krčmy: pohľady štamgastov, smiech, veľa poldecákov. Uplynie hodina. Dve hodiny. Ženích nikde. Jej nevhodné biele šaty vzbudzujú posmech a súcit. Tri hodiny. Únoscovia, všetci opití, zaspávajú alebo sa rozpačito vytrácajú. Jarmila zostáva sama. V hĺbke duše vie, že Zdenkov otec nepríde, ale napriek tomu v tom špinavom pajzli potichu sedí. Až do záverečnej.

Jarmila

(Vyťahuje prvú kartu.)

Máte zvláštne puto so zvieratami. Nad vašimi domácimi miláčikmi na zemi i v nebi držia anjeli ochrannú ruku.

Hachamel

Jarmila žiadne domáce zviera nechová, ale nevyzerá zmätená. Jej tvár sa usmieva. Vyťahuje ďalšiu kartu. Nie je na nej anjel, ale čierny jednorozec Mystique, ktorý má namiesto hrivy striebornú parochňu.

Jarmila

(Číta.) Pokračujte vpred... Pokračujte vpred.

Jofaniel

Vpred k ďalším knedliam?

Hachamel

Hlbšie do tmárstva?

Jarmila

Nie, pre vás v tejto chvíli neexistuje ďalšia odpoveď. Očakávajte riešenie zázraku.

Jofaniel

Bohvie prečo si spomeniem na mladú ženu z letu číslo 93, ktorej sa podarilo tesne pred tým, než sa lietadlo zrútilo, dovolať rodičom. Dívaj sa na tú krásnu modrú oblohu a zhlboka dýchaj. Poradila jej matka.

Nith-Haiah

Jarmila obracia poslednú kartu. Je to temná silueta drobného ženského anjela pomenovaného Caressa, sediaceho pod palmami na brehu mora v žiari zapadajúceho slnka.

Jarmila

Nachádzate sa na konci jedného životného cyklu.

Mali by ste zavolať svojich anjelov, aby vás povzbudili a viedli vaše ďalšie kroky. Čaká vás šťastie.

24/ESTER

Ester

Na zvyšok kondičnej jazdy sa necítim byť v kondícii. Nemohli by ste šoférovať?

- Karol Samozrejme.
Ester *Prvýkrát ho vidím za volantom, je suverénny šofér. Tomášova urna s popolom sa v kufri auta posúva v čiernej igelitke zo strany na stranu.*
- Karol Pardon. Mám spomaliť?
Ester Už ho to nebolí.
Tomáš Ďakujem.
Ester Áno. Tu mi zastavte, prosím.
Karol *Zastavím a podám jej čiernu igelitku.*
Ester Ďakujem.
Karol Nie je začo.
Ester Vidíte tamto zaprášené auto?
Karol To Volvo?
Ester Áno. Myslíte si, že by ste sa v ňom niekedy so mnou zviezli?
- Karol Určite.
Ester Zaplatila by som vám to, samozrejme.
Karol Len mávnem rukou.
Ester A čo dnes v podvečer? Máte čas?
Karol *Váham.*
Ester Aby sme to rande neodkladali.
Karol Dobre. O šiestej?
(Ester ho v náhlon popude pobožká.)
Ester **Doma som postavila urnu na jediné voľné miesto v knižnici. Farebné logo pohrebnej služby na seba strhávalo príliš veľa pozornosti, tak som škatuľu pootočila. To mi pripomenulo drobný teror, ktorý vypukol, keď Tomáš už nedokázal vstať z postele. Stále ma k sebe volal. Lieky chce mať napravo, čaj naľavo. Televízia sa musí dať vyššie, aby na ňu lepšie videl. Musela som ju niečím podložiť. Plakala som z bezmocnosti, od únavy a od zlosti. Našťastie, vždy sa dokázal vrátiť, opäť sa správal milo, takmer galantne. Nútil sa do vtipkovania.**
- Tomáš Obávam sa, že túto extrakciu pacient neprežije.
Ester **Inscenoval svoje umieranie? Raz som sa mu postťažovala na bolesť hlavy.**

(Tomášovi)

Tomáš

Ester

Bolí ma hlava. Som vyčerpaná.

Tak si ľahni vedľa mňa.

Povedal sarkasticky a ukázal na voľné miesto vo svojej smrteľnej posteli. Ja cítim doslova prázdno, ktoré vo mne po Tomášovi zostalo. Akoby som sa o kus zmenšila.

S každou smrťou blížneho je nás menej. Od začiatku som to tušila, ale odmietala som tomu uveriť. Keď som si prvýkrát všimla, že je pod opálením žltý v tvári, napadlo mi to. Keby mal bolesti, mohli to byť, napríklad, žľčové kamene. Ale Tomáš žiadne bolesti nemal. Nebolestivé zožltnutie. Akoby mi dal niekto nazrieť do scenára.

Tumor v hlave pankreasu, ktorý spôsobuje dilatáciu žľčovodov.

O dva dni som si to prečítala v správe kolegu, ktorý Tomášovi spravil cétečko.

(Tomášovi)

Zhodou okolností to bol jediný chlap, s ktorým som ti bola neverná. Nenávidela som ho za to. Nenávidela som ho za to, že sme ti kedysi ublížili. Nič o umieraní nevieme. Odkladáme tú tému tak dlho, až je nakoniec vždy neskoro. Ani na medicíne ma o umieraní nikto nikdy neučil, chápeš? Vedela som, že tu už dlho nebudeš, ale skutočnú nevyhnutnosť tvojej smrti som si uvedomila až vtedy, keď si prestal jesť. Preboha, veď ty vážne zomieraš. Vedela som to.

Tomáš

Ester

Vedeli sme to obaja.

Zúrivo som začala zháňať odbornú literatúru. Prvýkrát od vysokoškolských štúdií som si robila výpisky. *Ludia plačú nad strniskom budúcnosti a nevidia plné stodoly minulosti.* Chápeš? Musíme sa dívať do minulosti. Prežili sme spolu krásny príbeh, to už nám nikto nevezme.

Tomáš

Vtedy som zatvoril oči. Mlčal som. Nevedel som, čo mám povedať. Zovrelo mi hrdlo. Len som potichu prikývol.

Ester Dostali sme dar lásky, Tomáš. To sa nedostane každému. Máme na čo spomínať. Naša stodola je plná.

Tomáš Vtedy som ti stisol ruku.

Ester A po dlhom čase si ma pobožkal.

25/NITH-HAIAH

Nith-Haiah Opäť most. Tentoraz Hlávkov. Hachamel má odjakživa slabosť pre mosty. (*Vyberá knihu.*) Na toto sa pozrite. *Sprievodca pre vtelených anjelov, elementály, vesmírne bytosti, nové duše a zasvätených.*

Hachamel Moment. Ty si tú knižku ukradol?

Nith-Haiah Urobil som si virtuálnu kópiu. Nie je to nič ťažké. Usilujem sa kráčať s dobou. Chápeš.

Hachamel Hlavne, aby si dokázal doručiť pizzu. Dúfam, že to už ovládaš.

Nith-Haiah Nemajte strach. Niečo Vám prečítam. Istá Kelly popisuje svoje pocity takto, citujem: *Vždy som mala pocit, že som biela vrana. Na základnej škole mi spolužiaci hovorili, že som čudná. Brala som to vždy strašne osobne. Trpela som, že ma nikto nemá rád. Teraz, keď už viem, aký je môj duchovný pôvod, keď viem, že som vtelený anjel, pozerám sa na veci celkom inak.*

Hachamel Toto vydávať by mal byť zločin. Dobré. Ale, čo urobíme pre Jarmilu? Má niekto nejaký nápad? Pripomínam, že o tri hodiny príde o jediného syna.

Nith-Haiah Jofaniel sa jej musí zjaviť.

Jofaniel Ja? Čože?

Hachamel Dobrý nápad. Bude predstierať, že je Archanjel Uriel.

Jofaniel Trochu ťa nalíčime. A samozrejme, budeš mať krídla.

Jofaniel Zbláznili ste sa? Zošaleli ste?

Hachamel My nie.

Jofaniel Archanjel Uriel? Telenovela. Panebože!

Nith-Haiah Všetci vieme, že to pre Jarmilu nakoniec urobíš.

- Prezrádzajú to tvoje oči.
- Hachamel** Prezrádzajú to tvoje oči. (*k Ilmuth*) Chceš konečne vedieť, ako vyzerajú anjeli?
- (*Ilmuth prikývne.*)
- Hachamel** Ako dobrí ľudia...
Vážení. Zostáva ešte otázka, čo môžeme urobiť pre Zdena.
- Jofaniel** Čože? Pre Zdena? Takže robíme aj samovrahov?
- Hachamel** Nedoprajeme mu ani drobnú láskavosť?
Nesplníme mu ani posledné želanie?
- Ilmuth** Pripraví dve deti o otca. Niečo také predsa nemôžeme schvaľovať.
- Hachamel** Aj jeho pripravil život o otca. Nikdy ho nestretol.
Ja jeho čin neschvaľujem, Ilmuth, mne je ho iba ľúto. Niekedy život sklame človeka tak hlboko, tak fatálne, že ho jednoducho musí odmietnuť.
- Nith-Haiah** Spomeňte si na Ľudu. Stretla lásku. Je to zločin?
Keď konečne našla toho, ktorého hľadala celý život, bola už vydatá. Je to zločin? Šťastie jedných spôsobuje zúfalstvo druhých.
- Jofaniel** Nabudúce budeme plniť posledné želanie jazvečíkovi, čo zhltol gaštan.
- Hachamel** Keď s ľuďmi nebudeme súcitiť ani my, tak kto potom?
- Ilmuth** Predsa Pán Boh.
(*Hachamel Ilmuth nežne objíma.*)

26/HACHAMEL

- Mária** (*Zodvihne nohy doma na pohovke.*)
Zase mi opuchajú.
- Karol** (*Kričí z predsiene.*)
Nevidela si gastrogel? A nemôžem nájsť tie modré ponožky. (*Vojde.*) Počúvaš ma? Nemôžem nájsť gastrogel a hľadám tie modré ponožky.
- Mária** Gastrogel je v kredenci. Vedľa strúhanky. Alebo na chladničke. Ponožky sú ako vždy v koši na bielizeň.
- Karol** (*Vyťahuje ponožky.*) Nepopárené. Ako vždy.
- Mária** Keď ich raz popáruješ ty, tak vyvesím zástavu.

- Hachamel** Takto je to vždy. Človeku zostávajú dve hodiny života a on sa sťažuje, že nemá popárené ponožky.
- Mária** Filip sa tu neukázal štrnásť dní.
- Ilmuth** *Vaše deti nie sú vašimi deťmi. Sú synmi a dcérami túžby života po sebe samom. Prechádzajú vami, ale nevyhádzajú z vás, a hoci sú s vami, nepatria vám.*
- Karol** Zavolám mu.
- Mária** Nevolaj.
- Hachamel** Je sklamaná zo života. Definitívne a neodvolateľne. Jej predbežným sklamaním je dokonca poznamenaná aj budúcnosť. Na všetko nové, na slnečné ráno, na digitálny fotoaparát, ktorý jej k narodeninám kúpil Karol, na košík čerstvých broskýň – na to všetko hľadá Mária s preventívnou skepsou. Kto s tým bude fotiť? A čo? Kto bude tie broskyne zavárať? A načo?
- Karol** Čo bude na večeru? *(Mária mlčí.)*
Keď teda nebudú vtáčky...
- Mária** Objednala som pizzu. Cez telefón.
- Karol** Kristepane.
- Mária** Máš niečo proti pizzii?
- Karol** Nemám. Ja zjem všetko.
- Nith-Haiah** Tak ja idem.
- Ilmuth** Držíme ti palce.
(Nith-Haiah sa zjaví ako poslíček. V ruke drží dve pizze.)
- Nith-Haiah** Dobrý deň. Tak, tu to máte, mladá pani. Pozor, ešte sú horúce. Jedna capricciosa, jedenkrát quattro formaggi.
- Mária** Vy ste teda najstarší pizza boy, akého som v živote videla.
- Nith-Haiah** To je možné. Viete, v mojom veku sa človek živí, ako sa dá.
- Mária** *(Ochutná kúsok pizze.)* Dobrá.
- Nith-Haiah** Dobré jedlo dokáže rodinu zbližiť.
- Jofaniel** *(Prichádza v preoblečení, je smiešny.)* Tých dvoch už nezblíži ani hovädzí stroganoff.
- Mária** *(Znovu ochutná kúsok pizze.)* Čo do toho dávate? Oregano? Je tam oregano?
(Mária prinúti Karola, aby ochutnal.)

- Karol** Hmm.
- Mária** Je tam oregano?
- Nith-Haiah** To veru neviem.
- Mária** Vy sa tvárite, akoby ste pizzu nikdy v živote nejedli.
- Nith-Haiah** A viete, že máte pravdu?
- Mária** Nehovorte mi, že ste nikdy nejedli pizzu.
- Nith-Haiah** Naozaj nie.
- Mária** Vám pizza nechutí?
- Nith-Haiah** Keď mám byť úprimný... vlastne neviem.
- Mária** To mi nehovorte. Tak to musíme hneď napraviť. Dáte si s nami.
- (Karol dáva najavo nesúhlas s jej návrhom, ale Mária ho ignoruje.)*
- Nith-Haiah** Ďakujem za pozvanie, ale to naozaj nemôžem prijať.
- Mária** Prečo nie? Poďte ďalej. Nevyzúvajte sa.
- Jofaniel** Dobročinnosť, jeden z hlavných symptómov klimaktéria. Návaly emócií, zvýšené potenie a charita. Cha!
- Mária** No? Čo povieť?
- Nith-Haiah** Výborná. Skvelá.
- Mária** Tak vidíte. Ani neviete, o čo prichádzate.
- Ilmuth** Chudák Nith-Haiah.
- Jofaniel** Zvláda to bravúrne.
- Nith-Haiah** Chvíľu potichu konzumujeme pizzu. Ble.
- Mária** Keď mal náš Filip, náš syn, tri roky, začal celkom odmietať mliečne výrobky.
- Karol** Nemala si mu v Beskydoch ukazovať tú kravu.
- Mária** Síce ste nikdy nejedli pizzu, ale určite viete, ako vyzerá kravské vemenó. Myslím: špinavé kravské vemenó.
- Nith-Haiah** Samozrejme.
- Mária** Hnus, však? Takže sme kvôli nášmu Filipkovi vymysleli, že sú dva druhy mlieka: kravské mlieko a mlieko z Mliečnej dráhy.
- Karol** Vymyslel som to ja. Na MDŽ.
- Mária** To je pravda. Prišiel z práce ožratý na mol.
- Karol** Na mol. A na kuchynskom stole stálo päť načatých jogurtov. Ako obyčajne.

- Mária** Nepreháňaj.
- Karol** Tak mi došla trpezlivosť.
- Mária** Normálne Filipka zobudil a kričal na neho, že z kravského mlieka sú jogurty a syry iba vtedy, keď je na nich obrázok kravy, a že všetky ostatné sú z mliečnych studničiek na Mliečnej dráhe.
- Nith-Haiah** Kuchynské hodiny v ďalšej sekunde stíchnu. Karol a Mária znehybnjú. Sme na maxime. Viac z nich nedostanem. Prečo aj po tých dlhých storočiach očakávame niečo viac?
- Hachamel** V tom prípade sa nedá nič robiť. Dobrá práca.
- Karol** *(Pozrie sa na hodiny, ktoré sa zase rozbehnú.)* Musím ísť. O šiestej mám poslednú jazdu.
- Nith-Haiah** Aj ja pôjdem. *(Vstáva.)*
- Karol** Tak dovidenia. Ahoj.
Pokúsím sa Máriu pobožkať, ona ma odstrčí.
- Mária** Choď už.
- Hachamel** Ich posledné spoločné sekundy. Karol sa obúva. Mária dojedá pizzu. Žiadne verše mi nenapadajú. Možno má Jofaniel pravdu. Poézia ukazuje ľudí nie v lepšom, ale v klamlivom svetle. Nie sú schopní prebrať sa – to je pravda, ktorú si odmietam pripustiť. Tuleň môže žonglovať s loptou, ale rozprávať sa nenaucí, ľudia rozprávať vedľa, ale nikdy sa nenaucia žiť. Neodstrániteľná tuposť tých inteligentných zvierat. Cítim márnosť a zlosť, ako učiteľ v pomocnej škole. Karol odchádza. Viva la muerte!
- Jofaniel** Nič si nenahovárajte. Nielenže mu nepovedala, že ho má rada, ale dokonca ho ani nepobožkala.
- Hachamel** Robili sme, čo sme mohli. Sily dobra sú obmedzené.
- Jofaniel** Nikdy v živote mu to nepovedala, chápete? Mám pocit, že na mňa z vesmíru ľadovo ťahá.
- Hachamel** Taký je život. Čo sa nedá zmeniť, musí sa vydržať.
- Jofaniel** Ešte je tu plán B.
- Hachamel** Plán B?
- Jofaniel** Na niektoré myšlienky dokáže ženu priviesť iba žena. *(k Ilmuth)* Vieš, čo je to orálny sex, zlatko?

Hachamel Každá drobná láskavosť robí ľudský život a nejaké to promile znesiteľnejším.

27/JOFANIEL

Jarmila Zdenko stále neberie telefón. Začína ma to znervózňovať.

Jofaniel Tie zlaté krídla nie sú práve najľahšie, som unavený ako brzdy v Alpách.

Hachamel Každá drobná láskavosť robí ľudský život a nejaké to promile znesiteľnejším.

Jarmila Na syna som čakala s večerou už od pol siedmej, potom som to nevydržala a najedla som sa sama. Kvôli synovi som sa už zase prejedla, odpratala som zo stola a potom som si uvarila kávu.

Jofaniel Tak teraz. Napočítam do desať a vyrazím.
(Jarmila otvorí chladničku, vyjde z nej Jofaniel. Stojí v šoku. Ako obarená.)

Jofaniel Dobrý večer, Kelly. Som Zdenov anjel Uriel. Neboj sa.

(Jarmila asi pätnásťkrát prikývne.)

Jofaniel Neboj. Uzdravujem ľudské emócie a myšlienky, lebo ich zbavujem zlosti. Obzvlášť dobre dokážem liečiť hnev a neochotu odpúšťať. *(Jarmila plače.)* Neplač. Alebo plač. Mám pre teba smutnú správu, Kelly. Zdenko sa už vydal na druhý breh. Ty vieš, čo to znamená, Kelly. *(Jarmila prikývne.)* Odpusť mu, Kelly. Vedel, že jeho pozemská existencia ti prináša v poslednom čase len trápenie. Neskôr sa s ním stretneš a uvidíš, že je šťastný. Aj ty budeš šťastná.

(Jarmila padá na kolená a zopína ruky.)

Jofaniel Zbohom, Kelly. Už sa nikdy nevidíme. *(Pri odchode mu napadne, že by situáciu mohol ešte na niečo využiť.)* A už nás nikdy nevolaj, Kelly. Rozumieš?

(Jarmila prikývne, Jofaniel sa tvári prisrne.)

Všetko, čo potrebuješ vedieť, už vieš. Ten krištál zahod', Kelly. Aj karty hoď do Vltavy. Sľúb mi, že to urobíš. *(Jarmila mlčí.)* Sľúb mi to.

Jarmila Sľubujem.
Jofaniel A mala by si sa spriatelíť s Máriou.
Jarmila S Máriou? S tou, čo takto drží kriedu? Takto?
Jofaniel Áno. S Máriou. Bude ťa potrebovať, Kelly. A ty budeš potrebovať ju, Kelly. Uvidíš.
Jarmila Ale jej syn predsa...
Jofaniel Ja viem, Kelly. Odpusti mu. Nestrácaj čas nenávisťou. Nestrácaj čas ani s nami. Carpe diem! Užívaj dňa! Uži si každý deň. Uži si všetky tie božské veci, s ktorými sa Zdenko a všetci ostatní musia rozlúčiť.

(Jarmila sa veľmi rozplače.)

Jofaniel Užívaj si dar života. Užívaj si úsmevy detí. Farby oblohy. Vôňu kávy. Teplý vietor. Trúbenie autobusov. Užívaj si studenú zimu aj dusné leto. Šťastie je čas, Kelly. Nezabudni na to. Šťastie je čas.
Jarmila Šťastie je čas.

28/HACHAMEL

Hachamel Pol siedmej aj päť minút. Benzínová pumpa pod Havlíčkovými sadmi. Karol, ktorý zhruba o štyridsať minút zomrie, umýva a upratuje zaprášené Volvo. Sedíme s Ilmuth na streche starého Renaultu. Stále chytá lúboštné esemesky.
Ilmuth Baví ma to. Láska ma baví.
Karol Ester som poslal dovnútra na kávu, aby nemusela byť konfrontovaná s Tomášovými vecami v palubných priehradkách.
Jofaniel To bola maškaráda. Dúfam, že to tak skoro nezažijem. Predpokladám, že Nith-Haiah je so Zdenom.
Hachamel Áno.
Jofaniel Jednej veci stále nerozumiem.
Hachamel Som unavený.
Jofaniel Iba jednej. Ale možno je zo všetkého najdôležitejšia.
Hachamel Som unavený na smrť a opúšťa ma viera. Začínam byť laxný ako Filip a Luda, ktorí si

práve s hysterickou veselosťou púšťajú Zdenovu nahrávku. Začínam byť laxný ako Mária, ktorá práve doma žehlí.

Karol nasadá do auta, prichádza ku stojanu. Natankuje.

Karol

Hotovo.

Ester

Ďakujem. Veľmi pekne ďakujem.

Hachamel

Spoločne prichádzajú k pokladni. Ester platí benzín a objednáva kompletný program umývačky.

Nith-Haiah

Vieš, čo povedal svätý Augustín? Miluj Boha a čiň, čo chceš.

(Ilmuth vrtí hlavou.)

Jofaniel

Takže ty si jeden z tých morálnych hypochondrov, ktorí radšej neurobia nič, než aby sa máličko previnili.

Ilmuth

To nemôžem urobiť. Už kvôli Márii.

Hachamel

Karol s Ester nasadajú do Volva a prichádzajú k umývačke.

Jofaniel

Nikto od teba nechce, aby si ho prebafľa osobne. Iba jej vnukneš ten nápad. Potrebuje to len odsúhlasiť.

Hachamel

Potrebuje anjelské poverenie. Der Engel verrichtete.

Ilmuth

Takže vnuknutia už nie sú pracovná nedisciplína anjelov?

Hachamel

Život je zložitejší ako desatoro, Ilmuth.

Jofaniel

Z čoho si taká preľaknutá? Uvidíš, nič to nie je...

Ilmuth

Prečo sa na mňa tak mračíte?

29/NITH-HAIAH

Nith-Haiah

Ale ja ešte nechcem zomrieť. Je toľko vecí, ktoré by som rada urobila... to si zapísala do denníčka šestnásťročná Isabela Zachert pár dní pred tým, ako zomrela v nemocnici v Bonne na rakovinu. Niekedy sa pýtam, či by sa samovražedné plány nedali odvrátiť stretnutiami s ľuďmi trpiacimi nevyliciteľnou chorobou. Urobil by Zdeno to, k čomu sa práve chystá, keby Isabelu poznal?

Alebo keby dnes dopoludnia navštívil detskú onkológiu?

Zdeno **Hneď, ako vyjdem na magistrálu, kolóna predou mnou zastaví. Cítim strašný, urputný, slávnostný pretlak, ktorý mi zabraňuje sústrediť sa a myslieť jasne.**

Nith-Haiah Je ťažké hovoriť o vážnych veciach bez dostatočnej slovnej zásoby, vedela Isabela. Zdeno sa dohovorí tromi svetovými jazykmi a napriek tomu mu chýbajú slová. Je smädný, ale na tom už nezáleží. Na ničom už nezáleží. Striedavo sa opája spravodlivým hnevom a neurčitou, upokojujúcou sebaľútosťou.

Zdeno **Myslím na svoje deti. Myslím na svoju tehotnú matku v bielych svadobných šatách, ako zostala sedieť všetkými opustená v nejakom špinavom podchode. To si nemal, otec, to si nemal...**

Nith-Haiah Je sotva na začiatku mosta. Na moste je zápcha, autá pred ním stoja. S tým nepočítal.

Zdeno **Čakať už nedokážem.**

Nith-Haiah Vystupuje. Dvere necháva otvorené. Obchádza auto a prelieza zvodidlá. Trúbenie. Zrýchľuje chôdzu. Beží. Neobzerá sa, ale vie, že už je dostatočne ďaleko.

Zdeno **Odraším sa. Vyliezam na ochranné pletivo a vytiahnem sa hore. Niekoľko áut brzdí, nejaká žena zajací.**

Nith-Haiah So smrťou tu nikto nepočíta.

Zdeno **Vzopriem sa, prehodím pravú nohu cez okraj zábrany a preleziem na vonkajšiu stranu pletiva. Dvaja vodiči vyskakujú z áut a bežia ku mne.**

Muž Nerobte to, prosím. Nerobte to. Podťte sa porozprávať. Prosím. Prosím...

Nith-Haiah Z toho chlapa hovorí najmä strach zo smrti.

Hachamel Ešte nikdy sa s ňou nestretol tvárou v tvár.

Nith-Haiah Tak často diskutované Božie milosrdenstvo spočíva predovšetkým v tom, že udržuje niekoľko

miliárd ľudí v úplnej nevedomosti: necháva ich pokojne nakupovať, hádať sa s manželkou, zakladať politické strany alebo hrať bowling. Pokiaľ Boh existuje, je milosrdný. Ak by bol krutý, tak by otvoril ľuďom oči.

30/ESTER

Ester

Tvár mal vychudnutú. Biednu. Jeho krásne veľké zuby zostali chorobou nedotknuté. Vždy, keď som mu odstránila zubnou kefkou zvyšky jedla, boli opäť žiarivé, akosi nevhodne biele. Bez problémov nimi chrúmal aj tie najväčšie kocky ľadu, čo som mu vkladala do úst, aby zahnali pocit smädu. Bolo v tom niečo ohavné.

Tomáš

Zomrel som v utorok. Na sklonku popoludnia. Držala si ma za ruku.

Ester

Pozorovala som, ako tvoja tvár stráca zvyšky farby.

Tomáš

Ničoho sa neboj.

Ester

Opakovala som ti. Som s tebou. Milujem ťa.

Tomáš

Ešte pred sekundou som bol tvoj manžel.

Ester

Teraz som mala pred sebou tvoje mŕtve telo. Otvorila som okno a zapálila sviečku. Zavrela som ti oči a vyzliekla som ťa. Umyla som ťa horúcou vodou. Navliekla som ti papierovú plienku. Obliekla som ťa do bielej košele a sivého obleku. Očistila som ti čierne poltopánky a obula som ti ich. Bola som na seba hrdá. Dokázala som to. Sadla som si k tebe čakala som. Pripravovala som sa na tú správu. Nad mŕtvym telom svojho muža som sa pripravovala na správu o jeho smrti.

31/HACHAMEL

Hachamel

Sedíme na Nuselskom moste a pozorujeme blížiacu sa Volvo. Zostáva minúta. Karolovo srdce prekypuje vďačnosťou. Pozrie na Ester za volantom a usmeje sa na ňu.

- Jofaniel** Orálny sex bol jeho celoživotný Mount Everest.
- Karol** Práve som na neho vyliezol.
- Mária** Odložila som žehličku, vytiahla šnúru zo zásuvky a zapla televíziu. O chvíľu začnú správy.
- Filip** Na záhrade pred Zdenovým domom som kosil kosačkou trávu.
- Ilmuth** Zbohom, Karol.
- Jofaniel** Si skvelá. Celý zápas nič moc, ale v poslednej minúte Karol vďaka tebe nádherne skóroval.
- Hachamel** Predstieraš citovú nezúčastnenosť, ale dobre viem, že to tak nie je. Tridsať sekúnd. Volvo prechádza Ostrčilovým námestím a mieri k mostu.
- Zdeno** Pustím sa ochranného pletiva a padám dolu.
- Nith-Haiah** Zbohom.
- Hachamel** Ester zbadá telo tesne pred tým, ako dopadne a inštinktívne strhne volant doľava, smerom na koľajnice.
- Jofaniel** Prečo žena nedokáže prejsť mŕtvolu?
- Ilmuth** Do boku auta narazí v plnej rýchlosti električka číslo sedem a odhodí ho do protiídúceho jazdného pruhu, kde sa – opäť bočne – stretne s nákladným vozidlom Scania. Ohlušujúci, akoby biliardový stret s nákladným automobilom vymrští zdemolované Volvo na chodník. Kvília brzdy, autá v oboch smeroch zastavujú a rozsvecujú výstražné svetlá. Plačem. Zdeno je mŕtvy. Karol zomiera. Zomrelo veľké srdce. Dobrú noc, môj princ. Spevy anjelov ťa uspia. Zavládne takmer úplné ticho. Čo to je? Predzvesť desivého ticha nekonečných priestorov? Oblak zvráteného prachu a dymu sa zvolna rozptýli. Z otvoreného okna sa ozve znelka televíznych novín. Pribieha vodič električky, niekoľko cestujúcich a okoloidúca slečna s hlbokým dekoltom.
- Jofaniel** Pozrite na tie kozy. To by ho potešilo.
- Ilmuth** Jofanielovi sa zlomí hlas. Hachamel ho zoberie okolo ramien, akoby to bol jeho syn.
- Jofaniel** Boh nie je, však?

Hachamel Od prvej misie s tebou som vedel, že je len otázkou času, kedy sa ma to opýtaš.

Jofaniel Neexistuje. Je to tak?

Hachamel Samozrejme, že existuje. Záleží len na tom, aké mu dáme meno.

Ilmuth Aké meno mu dávaš ty?

Hachamel Láskovosť.

Ilmuth Nie láska??

Hachamel Láskovosť.

Nith-Haiiah Ilmuth je vydesená. Zoberiem ju za ruku. Počuť húkanie sanitky.

Hachamel Ester bude žiť.

Jofaniel Takže neexistuje žiadne potom? Práve to definitívne skončilo? Ako keď vypneš televízor.

Hachamel Dlho mlčím. Potom odpoviem. Áno. Znova sa akoby zastaví čas. Musíme letieť ďalej. Nemusíte veriť v Boha, ale nesmiete v neho prestať dúfať.

koniec

Ján Kožuch, Petronela Valentová, Viliam Hriadel

Marek Geišberg, Lucía Jašková

Michal Viewegh (1962)

Absolvoval štúdium českého jazyka a literatúry a pedagogiky na Filozofickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe. Patrí medzi najčítanejších a najproduktívnejších súčasných českých spisovateľov.

Doposiaľ sa predalo takmer milión výtlačkov jeho kníh, ktoré boli preložené do viac než dvadsiatich jazykov. Od roku 1990 publikoval 18 kníh a 1 divadelnú hru, 4 romány boli sfilmované: *Báječná léta pod psa* (1998), *Výchova dívek v Čechách* (1998), *Román pro ženy* (2005) a *Účastníci zájezdu* (2006). Za román *Báječná léta pod psa* získal v roku 1993 Cenu Jiřího Ortena. Za román *Vibíjená* získal Cenu čitateľov Magnesia Litera 2005. Viewegh dráždi kritikov a publicistov svojou neúnavnou húževnatosťou v písaní a publikovaní. S každou knihou mení tému a formu rozprávania, píše nielen romány, ale aj poviedky, novely, paródie, novinové fejtóny a rozprávky. Ako spisovateľ na voľnej nohe (od roku 1995) má dostatok času na premýšľanie, a tak označenia novinárov, že je fabrikou na literatúru, berie s nadhľadom. Nijaký kritik totiž spôsob jeho písania nezmení. Ostatnou udalosťou, ktorá výrazne zasiahla do jeho života, bola smrť otca, a aj preto je jeho novela *Anjeli všedného dňa* oveľa vážnejšia, smutnejšia a melancholickejšia ako jeho predchádzajúce knihy.

„Novela Andělé všedního dne vyšla loni na jaře. Absolvoval jsem řadu autorských čtení, mimo jiné také ve Zlíně. Dodo Gombár si je přišel poslechnout – a o pár týdnů později se mi ozval, že by chtěl novelu upravit pro divadlo v Martině. Souhlasil jsem. Sešli jsme se v Brně a já jsem během našeho setkání potěšeně zjišťoval, že o té knížce oba přemýšlíme velmi podobně. Snad si mohu dovolit následující osobní poznámku: tehdy už Dodo možná tušil, že mu – stejně jako nedávno mně – předčasně zemře otec. I tahle smutná zkušenost nás spojuje. Věřím, že Dodo ví, o čem ten příběh je.“

Dodo Gombár (1973)

Absolvoval štúdium divadelnej réžie na VŠMU v Bratislave (ročníkový vedúci prof. Vladimír Strnisko).

V rokoch 1996 – 1997 absolvoval stáž na prestížnej divadelnej škole The Circle in The Square, Theater School

on Broadway v New Yorku. V rokoch 1999 – 2001 bol interným režisérom a umeleckým šéfom v SKD Martin. V súčasnosti pôsobí ako umelecký šéf v Mestskom divadle v Zlíne. Realizoval mnoho úspešných inscenácií nielen na Slovensku a v Čechách, ale aj v New Yorku, Ríme a Budapešti. Je nositeľom ceny Alfréda Radoka za text divadelnej hry Hugo Karas. *Anjeli všedného dňa* sú jeho 13. réžiou v martinskom divadle.

„Pokiaľ ide o uchopenie inscenácie, zaujíma ma priebehové a paralelné jednanie. Keďže vieme, že celá inscenácia sa odohrá počas 12 hodín, a už od začiatku sme oboznámení s jej pointou, je dráždivé pracovať s detailmi a s priebehovým časom – s tým, čo sa deje, keď niektorá postava na javisku nie je. Je pre mňa dôležité urobiť zo stretávania postáv logický, uzavretý mikrosvet, v ktorom všetko so všetkým súvisí. Jednotlivé postavy nemajú začiatok ani koniec výstupov, ale žijú aj v priebehu času, keď nie sú na javisku fyzicky prítomné. Druhým zásadným inscenačným momentom je práca s napätím. Čím viac sa blíži moment katastrofy, kolízie, tým intenzívnejšie by som mal na javisku cítiť nielen kumuláciu napätia, ale aj určitú nervozitu z očakávania. Každá postava by sa mala počas inscenácie dopracovať k vnútornému posunu. Je to zvláštna induktívna metóda, s ktorou často nepracujem. Samotná predloha má v sebe jednoznačnú silu a mňa ako režiséra zaujíma to, čo sa nepovie, čo sa musí silou divadelného média poodhaliť a objaviť. Nositeľom týchto úvah je práve dáma na záchode, ktorá by mohla byť priesečníkom jednotlivých osudov postáv, akousi kamerou, ktorá všetko sleduje, ktorá tam bola aj predtým a bude aj potom. Aj keď je to možno na prvý pohľad romantizujúce, bolo by dobré, keby sme do postavy WC pani dokázali vkódovať určité tajomstvo a presah.“

Hana Knotková (1983)

Absolvovala štúdium scénografie na JAMU v Brne. Výtvarne spolupracovala s Divadlom Polárka v Brne a s divadelným združením Malá scéna v Zlíne. Realizovala scénu a kostýmy pre pouličné predstavenie

Blázni divadlom a kostýmy pre inscenáciu *Kabaret*, obe v réžii Doda Gombára (Mestské divadlo v Zlíne). Výtvarne (scéna a kostýmy) sa podieľala na autorskej inscenácii Doda Gombára *Medzi nebom a ženou* (Malá scéna v Zlíne).

„Inscenáciu sme situovali do úplne iného priestoru, než ponúka novela. Hľadali sme miesto, ktoré je dennodennou križovatkou stretávania sa ľudí, a tak sme zvolili podchod. To anjelské pre nás nepredstavuje len čosi vzdušné a vzletné, anjelské stretávame aj v ťaživej atmosfére špinavého podchodu. Ďalšie priestory novely sme umiestnili do podchodu nápadným aj nenápadným spôsobom, v náznaku. Pre jednotlivé ľudské obydlia sme potrebovali vytvoriť atmosféru, a pritom stále zostávať na mieste, ktorým sa prechádza. V reálnom priestore podchodu sa potom nachádzajú rôzne maličkosti, zvláštne veci – zhmotnené nebeské znamenia, ktoré sú okolo nás, ale nevieme ich identifikovať a uchopiť. Často po týchto nenápadných drobnostiach ľudského šťastia šliapeme.“

Miloslav Král' (1975)

Absolvoval štúdium herectva na VŠMU v Bratislave. Od roku 1993 je členom umeleckého súboru Slovenského komorného divadla. Scénickej hudbe sa venuje od roku 1993. Hudbu komponoval pre

Slovenské národné divadlo, Štátne divadlo v Košiciach, Divadlo

J. G. Tajovského vo Zvolene a Divadlo J. Záborského v Prešove. Ako spoluautor hudby (s Róbertom Mankoveckým a Ondrejom Kovaľom) získal Divadelné ocenenie Dosky 2007 za Najlepšiu scénickú hudbu sezóny 2006/2007 k inscenácii *Štúrovci (koncert zrušený)*. *Anjeli všedného dňa* sú jeho 12. hudobnou spolupracou pre martinské divadlo.

„Hudobno-zvuková zložka tejto inscenácie má dve roviny. Jedna vytvára hluk, ktorý nás obklopuje na každom kroku, všade, kam človek vstúpi (zvuková kulisa televízora, rozhlasu, vrtačky...). Téma hluku, ktorý nás s veľkou naliehavosťou niekam ženie, upozorňuje na neúprosnosť behu času – na stresovanie človeka hlukom a časom. Naproti tomu sú zastavenia, a to pri výstupoch s Ester, ktorá po istej životnej situácii akoby ustrnula v čase. Inak sa pozerá na plynutie času, stojí medzi obdobím, keď niečo skončilo, ale nové ešte nezačalo. Rovnako dôležité je v inscenácii ticho, ktoré je prítomné pred odštartovaním príbehu, ktorý sa začne valiť, a ticho pri dopovedaní tohto príbehu.“

Silvia Beláková (1980)

Absolvovala pedagogiku moderného tanca na VŠMU Bratislave. V rokoch 1993 – 2003 bola členkou Tanečného Divadla Bralen a od roku 2003 v tomto súbore pôsobí ako externá pedagogička. Účinkovala v mnohých muzikálových produkciách na

Slovensku a v Čechách (*Nieko to rád horúce, Hamlet, Cigáni idú do neba, Kleopatra, Vlasy, Krysař, Grék Zorba*). Dlhé roky spolupracuje s choreografom Jánom Ďurovčíkom (*Rómeo a Júlia, Bolero – príbeh matky, GASP*). Vytvorila choreografie pre kamenné, ochotnícke a tanečné divadlá v Čechách a na Slovensku. Patrí medzi stále pohybové spolupracovníčky Doda Gombára.

„Pohyb v tejto inscenácii nie je dominantný. Javiskový pohyb vytvára samotná strihová forma inscenácie. Určitú pohybovú štylizáciu majú anjeli, ktorí miestami používajú abstraktné gestá. Nejde však o choreografiu v tradičnom zmysle.“

Scénu, stavbu, osvetlenie, zvuk, rekvizity, kostýmy a parochne pod vedením Petra Klaudínyho a Vladimíra Kubisa realizovali: Ján Purdiak, Róbert Plánka, Dalibor Pročka, Milan Páleš, Zdenek Polášek, Miroslav Kopas, Juraj Bojnický, Dušan Michalka, Tomáš Kulik, Jaroslav Daubner, Marián Frkáň, Ján Kurhajec, Mária Brachňáková, Soňa Mušáková, Marta Kalinová, Anna Paulovičová, Zuzana Jankešová a Nina Malková.

VÝCHOD

TRAFIKA

A close-up, shallow depth-of-field photograph of a guitar's fretboard. The frets and strings are in sharp focus, while the background, which includes a hand and the guitar's body, is blurred. The lighting is warm, highlighting the wood and metal textures.

Precízna
vaše fi

Zladiť hru orchestra a zladiť finančné potreby vyžaduje rovnakú dávku
harmónie medzi možnosťami a predstavami, medzi tým, čo máme k
finančné potreby.

ne zladíme všetky
nančné potreby!

SLOVENSKÁ
SPORITEĽŇA
Vaša banka

citu, skúseností a profesionality. V konečnom dôsledku ide o hľadanie
dispozícií, a tým, čo sa od nás očakáva. Sme pripravení zladit' vaše

Je dobré hľadiet
do bezpečnej budúcnosti

Pod krídlami leva

Generali Poistovňa, a.s.

▣ **Martin**

Osloboditeľov 42, 043/422 17 45
martin@generali.sk

▣ **Žilina**

Na priekope 174/13, 041/562 01 61
zilina@generali.sk

▣ **Žilina**

Bottova 2, 041/562 13 60
zilinaok@generali.sk

▣ **Liptovský Mikuláš**

Garbiarska 2583, 044/562 18 52
liptovsky.mikulas@generali.sk

Viena international

EIN UNTERNEHMEN DER REJLEK METAL & PLASTICS GROUP

■ presné strojné súčiastky ■ lisovacie nástroje ■ výlisky

**Spájame sa s najlepšími,
spájame sa s Martinom!**

www.viena.sk

Martiner

**VŠADE DOBRÉ,
DOMA NAJLEPŠIE**

Vychutnajte si divadelnú sezónu s pivom **Martiner**

Najlepší idú za nami

Tatra banka
Najoceňovanejšia banka na Slovensku
Viac ako 50 ocenení za 17 rokov

Mimoriadne úspešná aj v roku 2007

The **Banker**

EUROMONEY

GLOBAL
FINANCE

TREND

: **najlepší** idú za nami

DIALOG

02/6866 1000 > 02/5919 1000 > 0903 903 902 > 0906 011 000 > 0850 111 100
dialog@tatrabanka.sk | www.tatrabanka.sk

GGB

BEARING TECHNOLOGY

SVETOVÝ LÍDER VO VÝROBE KLZNÝCH LOŽÍSK
www.GGBearings.com

email: slovakia@ggbearings.com

Tel: +421 43 40 40 111

Fax: +421 43 40 40 500

GGB SLOVAKIA s.r.o.

Hlavná 1910

038 52 Sučany

partner inscenácie

Mercedes-Benz

SKANSKA

Stamart Martin, s.r.o.

člen koncernu Skanska
Robotnícka 1A, Martin

partneri inscenácie

MTM Partners, s.r.o.

Magio

patrí do rodiny

Magio digitálna televízia

Vychutnajte si všetky atraktívne funkcie digitálnej televízie Magio.

www.t-com.sk ■ 0800 123 456 ■ T-Centrum

T · · Com ·

partneri inscenácie

***ELEN s.r.o., Slovenská 67, Prešov
Vývoj a výroba veľkoplošných displejov***

**RÁMOVANIE
PASPARTOVANIE**

Martin JIRA
info: 0904 811 386

29. augusta, Martin-centrum, pasáž vedľa Stahl Reisen

divadlo podporili

VÍNO NITRA

VÍNO MODRA

ZÁHRADA - KVTINÁRSTVO

mediálni partneri

.týždeň

Informačný systém Turca
www.turiecinfo.sk

Program
k inscenácii

Anjeli všedného dňa

Zostavila **Zuzana Palenčíková**
Jazyková spolupráca **Katarína Weissová**
Foto **Braňo Konečný**
Vizuál inscenácie **Hana Knotková**
Layout bulletinu **Dalibor Palenčík**
Tlač **P+M Turany**

Slovenské komorné divadlo
Divadelná 1, 036 80 Martin
Tel.: 043/422 40 98 (spojovateľ)
www.divadlomartin.sk

riaditeľ **František Výrostko**
umelecký šéf **Peter Kováč**
šéf výpravy **Jozef Ciller**

Zriaďovateľom SKD
je Žilinský samosprávny kraj.

